

QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR

İlham Əliyev

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən aziz qəzəldir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 119 (6319) 8 iyul 2021-ci il. Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

Azərbaycan dövləti hər zaman vətəndaşının yanındadır!

Bax 2

Almaniyanın xəbər portalı Azərbaycan çaylarının Ermənistan tərəfindən çirkləndirilməsi barədə yazır

Almaniyanın nüfuzlu "TRT Deutsch" xəbər portalında "Azərbaycan Ermənistan şirkətləri tərəfindən ətraf mühitin çirkləndirilməsini tənqid edir" sərəlvöhəli...

Adil Əliyev: Şuşa Bəyannaməsi Azərbaycanla Türkiyənin qardaşlığının, dostluğunun və birliyinin əyani təəcəssümüdür

Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması region üçün çox böyük geosiyasi hadisədir. 2021-ci il iyunun 15-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və qardaş Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan arasında Şuşada imzalanmış Bəyannamə ölkələrimizin tarixi qardaşlığının, dostluğunun və birliyinin əyani təəcəssümüdür. İki ölkə və onun xalqları...

Bax 3

Vətən müharibəsi şəhidlərinin əziz xatirəsi minnətdarlıqla yad edilir!

Dövlət Sərhəd Xidmətinin Çevik Hərəkət Qüvvələrinin N saylı hərbi hissəsində Dövlət Sərhəd Xidmətinin Vətən Müharibəsində həlak olmuş hərbi qulluqçularının xatirəsinə həsr...

Bax 5

İtaliyalı senatorlar: "Ermənistan mina xəritələrini təqdim etməlidir"

İtaliya Senatında "İrəli İtaliya" partiyası siyasi qrupunun sədr müavini senator Maria Rizzotti və bu partiyanın üzvü senator Urania Papatheu Ermənistanın işğal dövründə Ağdam, Füzuli və Zəngilan rayonlarında basdırdığı tank və piyada əleyhinə...

Ağdamda növbəti erməni təxribatı - sülhməramlılar erməniləri necə qoruyur?

Ağdamda ermənilər hərbiçimizi yaraladı, ruslar erməniləri niyə qoruyur?

Bax 7

Ermənistan tərəfindən Qarabağda döyüşlərə cəlb olunmuş terrorçu Bakıda tutulub

Bax 8

Almaniyanın "Oxcuqay cinayəti": ihsədici faktlara niyə cavab vermə bilmədilər?

Bax 7

USAİD Azərbaycanda siyasi fəaliyyətlə məşğul olduğunu etiraf etdi!

Bax 8

Qazilər "Məşğulluq marafonu"na necə müraciət edə bilər?

Bax 11

Azərbaycan dövləti hər zaman vətəndaşının yanındadır!

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasında iqtisadi rayonların yeni bölgüsü haqqında Fərman imzalayıb.

* * *

Prezident İlham Əliyev "Şəmkir və Tovuz rayonlarında əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılmasına və əhalinin içməli suya tələbatının ödənilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında" Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, Şəmkir və Tovuz rayonlarının əhalisi 105153 nəfər olan 17 yaşayış məntəqəsində əkin sahələrinin və əkin üçün istifadə olunan həyətyanı torpaq sahələrinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması, habelə əhalinin içməli suya tələbatının ödənilməsi üçün 20 ədəd subartezian quyusunun layihələndirilməsi və qazılması məqsədilə "Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nün 1.8.8-ci yarım bəndində göstərilmiş məbləğin 1,4 milyon manatı Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə ayrılıb.

ziyanın aradan qaldırılması ilə bağlı zərər vurulmuş obyektlərin bərpası və təmir-tikinti işlərinin həyata keçirilməsinin təmin edilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinə 30 (otuz) milyon manat vəsait ayrılacaq.

"2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayaraq, Ermənistan Respublikası silahlı qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasının ərazisinə təcavüzü nəticəsində mülki əhaliyə və dövlətə məxsus nəqliyyat vasitələrinə, sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinə dəymiş ziyanın aradan qaldırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Sərəncamına əsasən, 2021-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə 5 400 000 (beş milyon dörd yüz min) manat vəsait ayrılacaq.

Cənab İlham Əliyevin "2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayaraq Ermənistan Respublikası silahlı qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasının ərazisinə təcavüzü nəticəsində mülki əhalinin əmlakına dəymiş ziyanla bağlı maddi yardım ödənilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında" Sərəncamına görə, mülki əhalinin əmlakına dəymiş ziyanla bağlı maddi yardım ödənilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə 5 200 000 (beş milyon iki yüz min) manat vəsait ayrılacaq.

Dövlət başçısının digər Sərəncamına əsasən, Vətən müharibəsində kənd təsərrüfatına (kənd təsərrüfatı məhsulları, texnika, əkin sahələri, mal-qara və s.) dəymiş ziyanın aradan qaldırılması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə 1 400 000 (bir milyon dörd yüz min) manat vəsait ayrılacaq. Bu tədbirlərin həyata keçirilməsi dövlətimizin öz vətəndaşlarına göstərdiyi diqqət və qayğının aydın təzahürüdür. Dövlət başçısının rəhbərliyi ilə həyata keçirilən uğurlu dövlət siyasətinin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşlarının rifahı və mənafeyi dayanır. Görülən işlər bir daha təsdiqləyir ki, Azərbaycan dövləti hər zaman öz vətəndaşının yanındadır.

Zümrüd BAYRAMOVA

Azərbaycanda iqtisadi imkanların genişlənməsi, dinamik inkişafı biri-birindən əhəmiyyətli layihələrin icrasını sürətləndirir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə reallaşdırılan ümummilli inkişaf strategiyası hər bir sahənin paralel inkişafını yüksək səviyyədə təmin edib və davamlı olaraq gerçəkləşir. Təbii ki, ölkəmizin iqtisadi inkişafı sosial siyasətin həyata keçirilməsində, vətəndaşların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsində əhəmiyyətli rol oynayır.

Vətəndaşların yaşayış səviyyəsinin yaxşılaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən islahatların məntiqi nəticəsi olaraq Azərbaycan Prezidentinin məlum sərəncamları ilə əməkdaşları, təqaüdlər, sosial müavinətlər mütəmadi olaraq artırılıb, aztəminatlı ailələrə verilən ünvanlı sosial yardımlar, şəhid ailələrinin, Birinci Qarabağ müharibəsi, eləcə də Vətən müharibəsi əlillərinin, ümumillikdə, sağlamlığı məhdud olan insanların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində zəruri tədbirlər həyata keçirilib. Bu və ya digər görülən işlər əhalinin sosial vəziyyətinin daha da yaxşılaşması üçün əsaslı zəmin yaradıb.

Ən çətin zamanlarda öz vətəndaşının yanında olan Azərbaycan Prezidenti Ona göstərilən etimadı daima əməli fəaliyyətində göstərib. Bu gün də belədir. 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan vətəndaşları bir yumruq kimi, öz Prezidentinin ətrafında birləşdi. "Dəmir yumruq" əməliyyatı XXI əsrin müharibəsi olaraq dünya tarixində yer aldı. Qısa bir məsafədə Azərbaycan Ordusu uğurlu əməliyyat keçirərək 30 ilə yaxın zamanda işğal altında qalmış torpaqlarını erməni təcavüzkarlarından azad etdi. Təbii ki, bu müharibə dövründə ermənilər tərəfindən insanlıq əleyhinə cinayətlər törədildi. Munaqişə zonasından və cəbhə xəttindən uzaqda yerləşən şəhər və rayonlardakı mülki əhalini, eləcə də infrastruktur obyektləri hədəf seçərək,

müxtəlif növ silahlarla, o cümlədən, artilleriya və ballistik raketlərlə atəşə tutdular. Nəticədə Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin təfindən mülki şəxslər vəhşicəsinə qətlə yetirildi, insanların əmlakına, infrastruktur obyektlərinə zərər vuruldu.

Məlumdur ki, Prezident İlham Əliyev noyabrın 6-da "2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayaraq Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın ərazisinə təcavüzü nəticəsində mülki əhaliyə, dövlət əmlakına, o cümlədən infrastruktur obyektlərinə, habelə sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinə dəymiş ziyanın qiymətləndirilməsi və aradan qaldırılması ilə bağlı tədbirlər haqqında" Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, Baş nazirin rəhbərliyi altında Dövlət Komissiyası yaradıldı. Beləliklə, Ermənistanın təcavüzü nəticəsində mülki əhaliyə, dövlət əmlakına, sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinə, nəqliyyat vasitələrinə, kənd təsərrüfatı məhsulları və texnikasına, o cümlədən əhaliyə məxsus tələf olmuş heyvanlar üzrə dəymiş ziyanın qiymətləndirilməsi həyata keçirildi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 2020-ci ilin dekabrın 14-də imzaladığı "2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayaraq Ermənistan Respublikası silahlı qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasının ərazisinə təcavüzü nəticəsində mülki əhaliyə dəymiş ziyanın ödənilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Sərəncamda işə dağdılmış və ya qəzalılıq vəziyyətə düşmüş

yaşayış evləri üzrə məişət əşyalarına dəymiş ziyanla bağlı hər bir ailəyə 6000 (altı min) manat, şəxsi əşyalara dəymiş ziyanla bağlı hər bir ailə üzvünə 1500 (min beş yüz) manat, digər ziyan dəymiş yaşayış evləri üzrə hər bir ailəyə 1000 (bir min) manat məbləğində maddi yardımın edilməsi qərara alındı və Sərəncamdan irəli gələrək, mülki əhaliyə dəymiş ziyanı görə nəzərdə tutulmuş vəsaitlərin ödənilməsinə başlandı. Maddi yardımların ödənilməsi yaşayış evlərinin sahiblərinə və ya onların qanuni nümayəndələrinə banklar vasitəsilə həyata keçirildi.

UĞURLU DÖVLƏT SİYASƏTİNİN MƏRKƏZİNDƏ AZƏRBAYCAN VƏTƏNDAŞLARININ RİFAHI VƏ MƏNAFƏYİ DAYANIR

Görülən işlərin davamı olaraq, 6 iyul tarixində dövlət başçısı bir sıra sərəncamlar imzalayıb. Dövlət başçısı "2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayaraq Ermənistan Respublikası silahlı qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasının ərazisinə təcavüzü nəticəsində zərər vurulmuş obyektlərin bərpası və təmir-tikinti işlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, 2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayaraq Ermənistan Respublikası silahlı qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasının ərazisinə təcavüzü nəticəsində dəymiş

Misir KİV-ləri Azərbaycan Prezidentinin Ələt Azad İqtisadi Zonasının təməlqoyma mərasimində çıxışından əsas məqamları yayıb

Adil Əliyev: Şuşa Bəyannaməsi Azərbaycanla Türkiyənin qardaşlığının, dostluğunun və birliyinin əyani təcəssümüdür

O əlavə edib ki, işğaldan azad edilmiş torpaqlarda başlayan tikinti-quruculuq işləri də iqtisadi canlanmaya səbəb olacaq və bütün bu sahələrə xarici investisiyalar cəlb ediləcək.

Sonda diqqətə çatdırılıb ki, Ələt Azad İqtisadi Zonası layihəsinin icrası Azərbaycana böyük iqtisadi dividendlər qazandırmaqla yanaşı, ölkənin regionda mövqelərini daha da gücləndirəcək, Şərqi-Qərbi və Şimal-Cənub tranzit-nəqliyyat dəhlizlərində mühüm rolunu özündə birləşdirən strateji əhəmiyyətini daha da artıracaq. Bu iqtisadi zonanın yaradılması dövlət gəlirlərini və büdcəyə daxil olan vəsaitin artmasına, yeni investisiyaların cəlb edilməsinə şərait yaradacaq.

Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması region üçün çox böyük geosiyasi hadisədir. 2021-ci il iyunun 15-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və qardaş Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan arasında Şuşada imzalanmış Bəyannamə ölkələrimizin tarixi qardaşlığının, dostluğunun və birliyinin əyani təcəssümüdür. İki ölkə və onun xalqları arasında dostluq və qardaşlıqdan çıxış edərək ölkələrimizin münasibətləri keyfiyyətə yeni, müttəfiqlik səviyyəsinə qaldıran Bəyannamə xalqlarımızın ümumi mənafehlərinə xidmət edir. Bəyannamə ümummillət lider Heydər Əliyevin "Bir millət, iki dövlət" ifadəsindən irəli gələrək xalqlarımızın birliyini, ortaq milli-mənəvi dəyərlərini əks etdirir.

olaraq tənəzzülü sürətlənib. Müharibədə şanlı Ordumuz tərəfindən qənimət olaraq ələ keçirilmiş, habelə məhv edilmiş Ermənistan ordusuna məxsus olan silahlar, texnikalar Ermənistanın ordusu ilə yanaşı, iqtisadiyyatını da məhv etdi. Həmçinin, erməni xalqı bu gün Ermənistan baş verənlərdən bezib və özləri də başa düşürlər ki, revanşist hisslərə qapılmaq böyük itkilərlə nəticələnə bilər. Bunun isə öz növbəsində bir neçə əsas səbəbi var: "Birincisi, Ermənistan baş verən iqtisadi böhran xalqın məişətini həddindən artıq ağırlaşdırıb və ölkədə baş verən səfəlet, gündən-günə artan xarici borc və yoxsulluq nəticəsində insanların güzəranı həddindən artıq pisləşib və yoxsulluq artıb. İkincisi, Ermənistanın keçmiş siyasi rəhbərliyi - sabiq Prezident Levon Ter-Petrosyan, habelə digər yüksək vəzifəli sabiq məmurlar daxil olmaqla, ictimai fəallar Qarabağın bir-mənalı şəkildə Azərbaycana ərazisi olduğunu qeyd edir və beynəlxalq hüququn aşkar şəkildə ölkəmizin tərəfində olmasını etiraf edirlər. Üçüncüsü, Ermənistan sabitliyinin olmaması hər gün baş verən küçə yürüşləri, mitinqlər və ən əsası, baş verənlərin Qarabağda yaşayan ermənilərin adı ilə bağlanması və baş verənlərdə onların günahkar görülməsi, cəmiyyətdə yaranmış qütbləşmə Qarabağdakı ermənilərin inteqrasiya prosesini sürətləndirəcək. Həmçinin Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan sülh müqaviləsinin imzalanmasında lehə olduğunu bildirir, sadəcə erməni xalqı da bunu qəbul edir. Çünki müharibədə aldığı tarixi məğlubiyyəti yenidən yaşamaq istəmirlər".

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Ələt Azad İqtisadi Zonasının təməlini qoyması və təməlqoyma mərasimində çıxışının əsas məqamları Misirin mətbuat orqanları tərəfindən geniş işıqlandırılıb.

Azərbaycanın Misirdəki səfirliyinin dəstəyi və AZƏRTAC-ın materialına istinadla "Asiayom" informasiya agentliyinin saytında, "Əl Əhram", "Əxbarelyom", "Əl masr Əl Yom" qəzetlərində, "Dünya xəbərləri", "Əl Vesilə", "Dustur" portallarında yayılmış xəbərlərdə qeyd olunub ki, dövlətimizin başçısına ümumi sahəsi 850 hektar olacaq Ələt Azad İqtisadi Zonasında 60 hektar sahədə layihələndirmənin başa çatdığı və inşaat işlərinə başlandığı barədə məlumat verilib.

Xəbərlərdə əsas diqqət Prezident İlham Əliyevin çıxışındakı xarici investorlarla bağlı məsələlərə yönəlib. Materiallarda qeyd olunub ki, Azərbaycanın dövlət başçısı qanunvericilik üzrə görülən işlərin həm sərmayədarların, həm də ölkənin maraqlarına cavab verdiyini, ikinci Qarabağ müharibəsində qazandığımız Qələbə və Dağlıq Qarabağ münasibətinin həllinin artıq yeni bir vəziyyət yaratdığını, uzunmüddətli sabitlik, sülhün artıq investorlar üçün də gün kimi aydın məsələ olduğunu, bütün bu amillərin mövcudluğu və gələcəyə olan inamın xarici sərmayədarları bu zonaya cəlb edəcəyini söyləyib.

Almaniyanın xəbər portalı Azərbaycan çaylarının Ermənistan tərəfindən çirkləndirilməsi barədə yazır

Almaniyanın nüfuzlu "TRT Deutsch" xəbər portalında "Azərbaycan Ermənistan şirkətləri tərəfindən ətraf mühitin çirkləndirilməsini tənqid edir" sərlövhəli məqalə dərc edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, məqalədə Ermənistan şirkətləri tərəfindən istehsal tullantıları ilə bəstəli həyəcan təbii çalınır. Bu tullantılar Azərbaycanın su ehtiyatlarının, xüsusən də Oxçuçayın çirkləndirilməsi ilə nəticələnir. Bu günlərdə Azərbaycanın XİN başçısı Ceyhun Bayramov bəyan edib ki, Araz çayının kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların suvarılmasında istifadə olunan bu qolu Ermənistan ərazisində çıxarılan faydalı qazıntıların tullantıları ilə çirkləndirilib. Bu ərazidəki indiki vəziyyət ekoloji fəlakət kimi dəyərləndirilməlidir. Nazir hesab edir ki, bu vəziyyət təkcə Azərbaycan üçün deyil, İran üçün də ciddi problemə çevrilib. "Ermənistan hökuməti başa düşməlidir ki, o, məsuliyyətdən boyun qaçırma bilməyəcək", - deyərək C.Bayramovun sözlərindən sitat gətirir.

Məqalədə qeyd olunur ki, alman şirkətləri bu çirkləndirilməyə görə daha böyük məsuliyyət daşıyır. Karlsruədə (Almaniya) yerləşən

"Cronimet" şirkətlər qrupu Ermənistan ərazisində iri vergidəyicisi olan Zəngəzur mis-molibden kombinatının əsas səhmdarıdır. O, kombinatın səhmlərinin 60 faizinin sahibidir. Britaniya şirkəti tərəfindən alınandan sonra "Chaarat Kapan CJSC" qapalı səhmdar cəmiyyəti adlandırılan Qafan dağ-zənginləşdirmə kombinatı da tənqid olunan obyektlər sırasındadır.

Eyni zamanda, Bəyannamənin imzalanması ilə eyni vaxtda qardaş Türkiyə Respublikasının Şuşa şəhərində konsulluq yaratmaq qərarı Qarabağımız üçün yeni inkişaf perspektivləri vəd edir. Geniş mənada bu inkişaf həm xalqımız, eləcə də Qarabağda yaşayan erməni əsilli Azərbaycan vətəndaşları üçün firavan gələcək vəd edir.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a əçikləməsinə Milli Məclis sədrinin müavini, Gənclər və idman komitəsinin sədri Adil Əliyev söyləyib.

A.Əliyev deyib: "Bu gün hər kəs anlayır ki, Vətən müharibəsində Rəşadətli Ordumuzun Ermənistanı vürdüyü sarsıdıcı zərbə nəticəsində işğalçı ölkənin bir dövlət

Milli Məclis sədrinin müavini diqqətə çatdırıb ki, bütün bunlara baxmayaraq, ABŞ-da və ayrı-ayrı ölkələr

de fəaliyyət göstərən erməni lobbisi və diaspor təşkilatları hər vaxt bu sülhün qarşısını almağa çalışır, inteqrasiya prosesini ləngitməklə revanşizm hissini alovlandırmağa çalışırlar. Baxmayaraq ki, sülhü hər zaman dəstəklənməsi lazımdır. Məsələn, keçən ay ABŞ Senatının xarici əlaqələr komitəsində keçirilən 2022-ci maliyyə ili ilə bağlı dinləmələr zamanı bir neçə senator Dövlət Departamentini Azadlığa Dəstək Aktına 907-ci düzəlişi dayandırmaqla Azərbaycanın maraqlarına xidmət edildiyini qeyd etdilər. Qeyri-mütənasib və əsassız mövqə göstərən senatorlar 907-ci düzəlişin qüvvədə saxlanılmasını bildirsələr də, onların bu fikirlərinə, təbii ki, heç bir məhəl qoyulmadı. Baxmayaraq ki, görüşdən əvvəl Amerikanın Erməni Milli Komitəsinin (ANCA) rəhbəri çıxışında bildirmişdi ki, 907-ci düzəliş yenidən qüvvəyə minəcək və "amerikalıların ödədiyi vergidən 1 dolların belə silah alınıb Azərbaycana göndərilməsinə yol verilməyəcək". İrəli sürülən bu əsassız fikirlər təbii ki, qəbul edilə bilməzdi və edilmedi də. Sadəcə, ziddiyyətli fikirlər bəzi erməni diaspor təşkilatlarının sülhün qarşısında ən böyük engel olmasını bir daha göstərdi.

Azərbaycan inkişaf etmiş turizm ölkəsidir. Ölkəmizin flora və faunası, zəngin tarixi mədəniyyət abidələri Odlar diyarını xarici turistlər üçün cəlbedici edib. Azərbaycanın dinamik inkişafı, ölkəmizdəki əsaslı dəyişikliklər, respublikamızın siyasi-iqtisadi və mədəni mərkəz, global enerji və nəqliyyat layihələrinin təşəbbüskarı və fəal iştirakçısı kimi çıxış etməsi ölkəmizin dünyada olan imicini daha da yüksəldib.

Müasir Azərbaycan dünyaya yeni imicdə, müasir və inkişaf etmiş ölkə olaraq təqdim olunur. Bütün sahələrdə həyata keçirilən layihələr Azərbaycanın hər bir bölgəsində turizm üçün geniş imkanlar açıb. Pandemiyaya qədər ölkəmizə səfər edən turistləri sayının günbəgün artmasına səbəb əlbəttə ki, bu sahədə həyata keçirilən islahatlar və dövlət proqramlarının uğurlu icrası əsas rol oynamışdır. Azərbaycanın hər bir bölgəsi turizm üçün yararlıdır. Əlbəttə ki, 30 ilə yaxın erməni işğalı altında olan torpaqlarımızın da turizm potensialı genişdir. 44 gün davam edən Vətən müharibəsində işğalçı Ermənistan üzərində parlaq qələbə işğal altındakı tarixi torpaqlarımızın azad olunmasını təmin etmiş oldu. Bu gün işğaldan azad olun-

Ağdam şəhəri Azərbaycanın turizm bölgəsinə çevriləcək

muş Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl kimi rayonların turizm potensialı böyükdür. Bu ərazilərdə aparılacaq abadlıq-quruculuq işləri turistlərin diqqətini həmin məkanda olan flora və faunaya, mədəniyyət abidələrinə cəlb edəcək. Şuşa, Laçın, Kəlbəcər, Qubadlı, Zəngilan, Füzuli rayonlarının ərazilərindəki türbələr, məscidlər, məbədilər, Qafqaz Albaniyasına məxsus abidələr və s. daş yaddaşa çevrilib. Ermənilərin qurbanına çevrilən abidələrimiz tezliklə bərpa və təmir ediləcək, şəhərlərimiz müasir məkan olaraq turistlərin diqqətində olacaqdır. İlk insan məskənlərindən olmuş məşhur Azıx mağarası, Qaraköpek, Üzərliktəpə kurqanları, Şuşada Tarix Muzeyi, Daş Sənətkarlığı Muzeyi, Dərman Bitkiləri Muzeyi, Mir Möhsün Nəvvabın ev muzeyi və s. çoxsaylı turistlərin ziyarətə gətiriləcək. Bu onu deməyə əsas verir ki, yaxın zamanlarda Azərbaycanın turizm məkanlarının coğrafiyası daha da genişləndirəcək. Öz təbii sərvətləri ilə seçilən torpaqlarımızın səfali və müalicəvi əhəmiyyət daşıyan yerləri, flora və faunasının başqa bir ab-havası var. Kəlbəcər rayonu ərazisindəki İstisu mineral suları, Şuşanın Cıdır düzü və saymaqla-

bitib-tükənməyən nümunələri böyük maraq doğurur. Dövlət başçısı çıxışlarının birində vurğuladığı kimi, Qarabağ bölgəsinin çox zəngin, füsunkar, təkrarolunmaz təbiəti və tarixi abidələri var, əminəm, Azərbaycanın əsas turizm zonasının birinə çevriləcək.

27 İLDƏN SONRA GÜNƏŞ ŞÜALARI İLƏ NURLANMIŞ ŞƏHƏR YENİ DÖVRÜNƏ QOVUŞUB

İşğaldan azad olunan ərazilərimiz sırasında Ağdam da var ki, 27 ildən sonra günəş şüaları ilə nurlanmış bu şəhər yeni dövrünə qovuşub. 20 noyabr 2020-ci il tarixində Ağdam rayonu Azərbaycan Respublikasına qaytarıldı. Bu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ermənistan Respublikasının baş naziri və Rusiya Federasiyasının Prezidentinin bəyanatında öz əksini tapmış oldu. Qeyd edək ki, rayon ərazisinin 88%-i 1993-cü il iyul ayının 23-də ermənilər tərəfindən işğal edilmişdir. Rayonun ərazisində qədim tarixə malik yüzlərlə memarlıq və incəsənət abidələri vardır. Buradakı tarixi memarlıq abidələri, yaşayış məskənləri, sərdabələr, kurqanlar və s. müxtə-

lif tarixi dövrləri əks etdirən nadir nümunələrdir. Rayonun onlarla tarixi yaşayış məskənləri Eneolit dövründən günümüzdə kimi gəlib çatmışdır. Bu maddi-mənəvi abidələr müxtəlif bölgü əsasında qruplaşdırılmış və hər biri tarixə əsaslanaraq, "Azərbaycan Respublikasının ərazisində dövlət mühafizəsinə götürülmüş daşınmaz mədəniyyət abidələrinin əhəmiyyət dərəcəsinə görə bölgüsü" adlı kitaba daxil edilmişdir. 1868-1870-ci illərdə tikilmiş Ağdam Cümə məscidinin memarı Kərbəlayi Səfi-xan Qarabağidir. Məscid binası daşdan, binanın fasad hissəsinin küncələrindən qalxan minarələr isə kərpicdən hörlülmüşdür. Mənbələrdə göstərilir ki, məscidin giriş qapısı Səfəvi memarlığı üçün xarakterik olan iri tağ portalı içindədir. Azərbaycan memarlığının incilərindən sayılan Ağdam Cümə məscidi də erməni təcavüzünün qurbanına çevrilmişdir. Məscidin minarələri daxilədən sökülüb, tavanı bir neçə yerdən uçurulmuş, dizayn və yazıları pozulmuşdur. Abidə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 02 avqust 2001-ci il tarixli 132 Nə-li qərarı ilə Ölkə əhəmiyyətli daşınmaz Tarix və Mədəniyyət abidələrinin siyahısına daxil edilmişdir. Cümə məscidinin bu-

günkü vəziyyəti 1954-cü il qəbul edilmiş "Silahlı münaqişə baş verdikdə mədəni dəyərlərin qorunması haqqında" Haaqa Konvensiyasının ermənilər tərəfindən pozulduğunu bir daha təsdiq etmiş olur. Ağdamın ziyarətə gəlməyə imkan verən Qutlu Musa türbəsi, Xanoğlu türbəsi, Şeyx Nigari türbəsi, Uğurlu bəyin türbəsi və s. bu şəhərin tarixinin qədimliyini özündə əks etdirir. Tarixi memarlıq abidələri sırasında Pənah xanın imarəti, İki sandığa bənzər abidə, Karvansara, Hatəm Məlik qalası və digərləri hər bir kəsin diqqətində ola bilər.

almışdı. Mənbələrdə qeyd olunur ki, muzeyin 2800-ə yaxın eksponatı arasında Ağdam ərazisindəki "Çalağan təpədə" arxeoloji qazıntılar zamanı aşkar edilmiş və yaşı 3000 ildən artıq olan daşlaşmış buğda da olub. Undan hazırlanan məhsullar, o cümlədən, Gəncə, Naxçıvan, Qarabağ, Gürcüstan, Ermənistan, Dağıstan, Səmərqənddə bişirilən çörək növləri muzeyə gələn ziyarətçilərdə böyük maraq yaradırdı. Müxtəlif taxıl növləri, buğdadan hazırlanmış eksponatlar, müharibə dövründə uşaqlara verilən çörək kartoqçalar, eləcə də, buğda denələrindən düzəldilmiş Azərbaycan xəritəsi və muzeyin eksponatları sırasında rəngarəngliyi ilə seçilib. Maraq doğuran məqamlardan bir də muzeyin divarlarında əks olunmuş atalar sözləri olub. "Çörək baha olanda ölüm ucuz olar", "Qılınc kəsməyeni çörək kəsər" atalar sözləri də çörəyin müqəddəsliyini, gücünü, qüdrətini bir daha ziyarətçilərə xatırladı. Müqəddəs olan kəlimələr bu muzeyin dəyərini daha da artırmışdı. Onu da vurğulamaq yerinə düşər ki, 1980-ci illərdə Ağdamda keçirilən "Natevan" qızlar bayramı, "Xarı Bülbül" beynəlxalq festivalı məhz muzeyə baxışla başlanmışdır. Hər daşı bir tarix olan Ağdam şəhəri öz keçmiş imicini yenidən özünə qaytaracaq və Azərbaycanın turizm bölgəsi kimi Ağdamın da bu sırada öz yeri və payı olacaqdır.

DSX açıqladı: Türkiyəyə bu şəxsiyyət vəsiqələri ilə getməyə icazə verilmir

Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları yaşından asılı olmayaraq yalnız biometrik şəxsiyyət vəsiqələri ilə Türkiyə Respublikasına birbaşa səfərlər edə bilərlər. Bu barədə Dövlət Sərhəd Xidmətinin mətbuat xidmətindən bildirilib. Qeyd olunub ki, köhnə nəsil şəxsiyyət vəsiqələri ilə Türkiyəyə gediş-gəlişə icazə verilmir. Həmçinin bildirilib ki, bu qanun Türkiyədən gələn vətəndaşlar üçün də keçərlidir. Qeyd edək ki, köhnə nəsil şəxsiyyət vəsiqələrindən fərqli olaraq 15 yaşına qədər uşaqlara verilən biometrik şəxsiyyət vəsiqələrində onların fotosəkləri yerləşdirilir, sadəcə imzası göstərilir.

Xatırladaq ki, ötən gün Türkiyə şəxsiyyət vəsiqələri ilə gediləcək ölkələrə - Moldova, Ukrayna, Gürcüstan və Azərbaycana - 15 yaşından aşağı vətəndaşlara verilən şəkilsiz kimliklərlə səyahət edilməsini qadağan edib.

Vətən müharibəsi şəhidlərinin əziz xatirəsi minnətdarlıqla yad edilir!

Elçin Quliyev abidə lövhəsinin açılış mərasimində iştirak edib

Dövlət Sərhəd Xidmətinin Çevik Hərəkət Qüvvələrinin N saylı hərbi hissəsində Dövlət Sərhəd Xidmətinin Vətən Müharibəsində həlak olmuş hərbi qulluqçularının xatirəsinə həsr olunmuş abidə lövhəsinin açılış mərasimi keçirilib. SIA-nın Dövlət Sərhəd Xidmətinin Mətbuat Mərkəzinə istinadən verdiyi məlumata görə, ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş hərbi qulluqçuların xatirəsini əbədiləşdirmək məqsədilə yaradılmış qranit abidə lövhəsində Vətən Müharibəsində şəhid olmuş qəhrəman sərhədçilərin fotosəkilləri və adları həkk olunub, Azərbaycan Respublikasının dövlət bayrağı ucaldılıb.

Mərasimdə Azərbaycan Respublikasının dövlət himni səsləndirilmiş, iştirakçılar bir dəqiqəlik sükutla şəhidlərin ruhuna ehtiramlarını ifadə edib, abidə lövhəsinin önünə əkilmiş gül dəstələri düzülüb.

Tədbirdə iştirak edən Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi general-polkovnik Elçin Quliyev çıxış edərək xalqımızın ədalət və haqq savaşında tarixi Zəfərinin əldə edilməsində misilsiz fədakarlıq göstərmiş, ölkəmizin ərazi bütövlüyü, müqəddəs sərhədlərimizin işğal-

şırıqlarını uğurla icra etmələri vurğulanıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin müvafiq fərman və sərəncamları ilə Anım və Zəfər günlərinin, müxtəlif orden, medal və fəxri adların təsis edilməsi, Vətən müharibəsi memorial kompleksi və Zəfər muzeyinin yaradılmasının şəhidlərin şücaətlərinin yüksək qiymətləndirilməsi və qəhrəmanlıqlarının təbliğ edilməsi baxımın-

dan müstəsna əhəmiyyət kəsb etməsi bildirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev tərəfindən Azərbaycan sərhədçilərinin xidmətlərinin xüsusi qiymətləndirilməsinin şəxsi həyəti yeni xidməti qələbələrə ruhlandırdığı vurğulanaraq müqəddəs savaşda sinələrini siper etmiş bütün qəhrəmanların əziz xatirələrinin daim uca tutulacağı, onların şücaətinin gələcək nəsillər tərəfin-

dən xalqımızın əzmkarlıq, fədakarlıq salnaməsi kimi vəsf olunacağı qeyd edilib.

Tədbirin sonunda Vətən Müharibəsində şücaət və qəhrəmanlıq göstərərək Suqovuşanın, Cəbrayıl, Zəngilan və Xocavənd rayonlarının, Şuşa şəhərinin azad olunmasında fərqləndiklərinə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev tərəfindən təltif edilmiş sərhədçilərə orden və medallar təqdim olunub.

İtaliyalı senatorlar: "Ermənistan mina xəritələrini təqdim etməlidir"

Zəngilan rayonlarında basdırılmış təqribən 92 min tank və piyada əleyhinə minalara dair xəritələrin Azərbaycan tərəfinə təqdim edilməsini xoş xəbər adlandıraraq, Azərbaycan tərəfinin humanist addım olaraq məhkəmənin hökmü ilə azadlıqdan məhrum edilmiş və təyin edilmiş cəza müddəti bitmiş 15 nəfər erməni əsilli şəxsi Ermənistanla təhvil verdiyini qeyd edib.

"Bu, tərəflər arasında oxşar məzmunlu artıq ikinci razılışmadır, ilk razılışma cari ilin 12 iyun tarixində Ermənistan tərəfindən Ağdam rayonu üzrə 97 min tank və piyada əleyhinə minanı özündə əks etdirən xəritələrin Azərbaycana təqdim edilməsi müqabilində, Azərbaycan tərəfi saxlanılan 15 nəfər erməni Ermənistanla təhvil vermişdir. Ağdam, Fizuli və Zəngilan Ermənistanın işğalından azad olunmuş rayonlardan yalnız bir hissəsidir, bu səbəbdən də bütün işğaldan azad edilmiş ərazilər üzrə tank və piyada əleyhinə minanı

özündə əks etdirən xəritələrin Ermənistan tərəfindən təqdim edilməsi vacibdir", deyərək senator qeyd edib.

İtaliyalı parlamentar bildirib ki, 30 illik münaqişə zamanı minlərlə azərbaycanlı Ermənistan tərəfindən yerləşdirilmiş minaların partlamasının qurbanları olublar. "Keçən ilin noyabr ayından bəri minaların partlamasından 150 nəfərə yaxın azərbaycanlı həyatını itirib və yaralanıb ki, bunların da əksəriyyəti mülki vətəndaşlardır. Mina xəritələrinin təhvil verilməsi on minlərlə günahsız insanın həyatını xilas edəcək və işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yenicən qurulan işlərinin sürətləndirilməsinə, habelə Azərbaycan ilə Ermənistan arasındakı münasibətlərin normallaşması prosesinə şərait yaradacaqdır ki, bunun üçün isə ilkin şərt iki ölkə arasında suverenliyə, ərazi bütövlüyünə və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərin toxunulmazlığına qarşılıqlı hörmət əsasında sülh mü-

qaviləsinin imzalanmasıdır", deyərək senator Rizzotti fikirlərini tamamlayıb.

Senator Urania Papatheu isə İtaliyanın ANSA, Agenparl, Asknews və Agenzia Nova xəbər agentliklərinə açıqlamasında Ermənistanla Azərbaycanın mina xəritələri ilə bağlı əldə etdiyi razılığa görə məmnunluğunu ifadə edib.

"Ermənistanın Ağdam rayonunda yerləşdirilmiş 97.000 tank və piyada əleyhinə minalara dair xəritələri Azərbaycan tərəfinə təqdim etməsi müqabilində Azərbaycanın saxlanılan 15 nəfər erməni əsilli şəxsi təhvil verdiyi anlaşmaya görə məmnunam. Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh prosesinə şərait yaradan bu xəbər çox sevindiricidir. Müharibələrdə həmişə ən çox əziyyət çəkən mülki şəxslərdir. BMT Baş katib Antonio Guterresin qeyd etdiyi kimi, mülki əhalinin yaşadığı ərazilərdə partlayıcı silahların istifadəsi humanitar səviyyədə yüksək fəlakətə səbəb olur", deyərək

İtaliya Senatında "İrəli İtaliya" partiyası siyasi qrupunun sədr müavini senator Maria Rizzotti və bu partiyanın üzvü senator Urania Papatheu Ermənistanın işğal dövründə Ağdam, Fizuli və Zəngilan rayonlarında basdırdığı tank və piyada əleyhinə minalara dair xəritələrin Azərbaycan tərəfinə təqdim edilməsi haqqında 12 iyun və 3 iyul 2021-ci il tarixlərində əldə edilmiş razılışmalarla bağlı İtaliya mətbuatına açıqlamalar veriblər. SIA-nın verdiyi məlumata görə, senator Maria Rizzotti İtaliyanın "Agenparl" xəbər agentliyinə açıqlamasında Rusiya Federasiyasının təşəbbüsü ilə Ermənistan tərəfindən işğal dövründə Fizuli və

senator bildirib.

İtalyan senator əlavə edib ki, 1990-cı illər münaqişənin başlanğıcından indiyədək Azərbaycanda minlərlə şəxsi mina partlayışlarının qurbanı olub, ötən ilin noyabrından bəri isə əksəriyyəti mülki şəxslər olmaqla təxminən 150 ölümlə və xəsarət halları baş verib ki, bunlar da çox faciəvi rəqəmlərdir. İtalyan senatorların açıqlamaları ilə aşağıdakı keçidlərdən tanış olmaq mümkündür:

<https://agenrarl.eu/azerbaigian-rizzotti-fi-buona-notizia-consegnamare-territori-minati-da-armenia/>

<https://agenrarl.eu/azerbaigian-raratheu-fi-grande-soddisfazione-rer-intesa-con-armenia-su-mine/>

Vətən müharibəsində əldə etdiyimiz tarixi Zafərdən sonra regionda yaranmış yeni reallıqlar fonunda sülh və sabitliyin daha etibarlı qarantına çevrilən Azərbaycan məhz Prezident İlham Əliyevin diplomatik məharətlə yönəltdiyi siyasi kursla davamlı şəkildə uğurlar qazanmaqdadır.

Təbii ki, yeni geosiyasi şəraitdən irəli gələn vəzifələrin həyata keçirilməsinə, xüsusilə də işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası və inkişafı ilə bağlı vacib məsələlərin səmərəli həllinə mane olan bir sıra problemlər mövcuddur. Bunların içində ən əhəmiyyətli ərazilərin minalardan təmizlənməsidir. Çünki ərazi təmizlənməyincə növbəti layihələri həyata keçirmək mümkün deyil. "Landmine Monitor Report"-un nəşrinə görə, Qarabağda minalanmış ərazilərin ümumi sahəsi 350 kv. km-dən 830 kv. km-dək ola bilər və bu, o deməkdir ki, minaların koordinatlarını göstərən xəritələr olmasa, bu ərazilərin təmizlənməsi prosesi on illərlə uzana bilər.

Məlum olduğu kimi, 2021-ci il iyunun 15-də Ermənistan hökuməti Ağdam rayonundakı və bunun ar-

"Zəngəzur dəhlizi layihəsinin tez bir zamanda gerçəkləşməsi üçün..."

dınca iyulun 3-də Füzuli və Zəngilan rayonlarında işğal dövründə minalanmış ərazilərin xəritələrini Azərbaycan tərəfinə təqdim edib. Həmin xəritələrdə üst-üstə 190 minə yaxın piyada və tank əleyhinə minaların basdırıldığı koordinatlar qeyd olunub.

Mübaligəsizdir ki, bu xəritələrin əldə edilməsi işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə tikinti və yenidənqurma layihələrinin həyata keçirilməsinə və məcburi köçkünlərin qayıdışı prosesini sürətləndirəcək, o torpaqlarda daha çevik, daha tez şərait qurmağa imkan yaradacaq. Belə ki, bölgədə həyata keçirilən və keçirilməsi nəzərdə tutulan strateji əhəmiyyətli infrastruktur layihələri Ağdam və Füzulu rayonlarının ərazisindədir. Ən önəmli isə Zəngəzur dəhlizi layihəsinin tez bir zamanda gerçəkləşməsi üçün bu rayonlardakı bərpa, yenidənqurma işlərinin sürətlə reallaşdırılmasına ehtiyac var və bu, bölgənin gələcəyi üçün də həyati əhəmiyyətə malikdir. Bu baxımdan mina xəritələrinin əldə edilməsi Prezident İlham Əliyevin diplomatik məharəti və Azərbaycan diplomatiyasının növbəti uğuru kimi qiymətləndirilməlidir.

Ağdam, Füzuli və Zəngilan rayonlarında minalara dair xəritələrin təqdim edilməsi, həmçinin digər bir reallığı da ortaya çıxarıb. Belə ki, erməni tərəfi ilk olaraq onlarda mina xəritəsinin olmadığını bildirdilər və məsələnin yubadılması nəticəsində bu günədək işğaldan azad olunan torpaqlarımızda onlarca insan həlak olub. Lakin haqqında söz açdığımız son hadisələr Ermənistan hakimiyyətinin saxtakarlığını, onun faşist mahiyyətini bir daha açıb göstərmiş oldu və 8 aydır ki, dünya ictimaiyyətini aldatdığını ortaya çıxardı. Bu isə o deməkdir ki, rəsmi İrəvan artıq onlarda minalanmış ərazilərin xəritələrinin olmadığını kimi absurd iddia irəli sürə bilməyəcək və yaxın dövrlərdə Cəbrayıl, Laçın, Kəlbəcər, Ağdərə, Xocavənd və Xocalı istiqamətlərində də xəritələri verməyə məhkumdur.

Xəritələrin mülki insanların mina terrorundan əziyyət çəkməsi baxımından da müstəsnalığı var. İkinci Qarabağ müharibəsindən ötən cəmi 8 ay ərzində işğaldan azad olunmuş ərazilərdə mina partlaması nəticəsində 20-dən çox mülki şəxsin, o cümlədən, iki media nümayəndəsinin həlak ol-

ması, 90 nəfərədək Azərbaycan vətəndaşının ağır yaralanması mina xəritələrinin əldə edilməsinin insan həyatının dəyəri baxımından nə qədər önəmli əhəmiyyət kəsb etdiyini ortaya qoyur. Ona görə də ilk olaraq məhz bunun müqabilində ötən ilin noyabrın 10-da imzalanmış üçtərəfli Bəyanatdan sonra Ermənistan tərəfindən Azərbaycan ərazisinə keçərək sərhədlərimizi pozduğuna görə Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin bir necə maddəsi ilə həbs edilmiş ümumilikdə 30 nəfərin Ermənistan tərəfə təhvil verilməsi Azərbaycan ictimaiyyəti tərəfindən haqlı olaraq uğurlu əvəzləmə kimi tam anlaşılıqla qarşılır və diplomatik gediş kimi təqdir olunur. Bu baxımdan erməni təxribatçılarının guya beynəlxalq təzyiqlər nəticəsində ölkələrinə təhvil verilməsi ilə bağlı iddiaların heç bir əsası yoxdur və bəzi bədxah dairələrin Azərbaycanın diplomatik uğurlarına kölgə salmaq cəhdindən başqa bir şey deyil.

Məsələ beynəlxalq kontekstə də vacib məqamlarla səciyyəvidir. 3 istiqamətdə mina xəritələrinin əldə edilməsi ABŞ və Rusiya kimi

Əli Hüseynli
Milli Məclisin deputatı

beynəlxalq güclərin təşəbbüsü və vasitəçiliyi ilə həyata keçirilməsi çox ciddi və diqqətçəkən faktır. Prosesə qardaş Türkiyə böyük dəstək verməkdə davam edir. Qonşu Gürcüstan da bu sahədə vasitəçilik niyyətlərini reallaşdırmaqdadır. Bu, o deməkdir ki, Ermənistan istisna olmaqla digər ölkələr bölgənin hərtərəfli inkişafı ilə bağlı real pozitiv perspektivlərin reallaşmasında maraqlıdır və bu istiqamətdə Azərbaycanın sülh təşəbbüslərini səmimiyyətlə dəstəkləyirlər.

Ona görə də ölkə ictimaiyyətində belə bir əminlik formalaşmaqdadır ki, Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandanımız cənab İlham Əliyevin uğurlu rəhbərliyi ilə müəyyən edilmiş hədəflərə doğru gedən bütün proseslərin beynəlxalq səviyyədə davamlılığı təmin olunmuşdur.

"Sərhədsiz reportyorlar"ın qərəzli hesabatına - Media kapitanlarının baxışı

"Sərhədsiz reportyorlar" təşkilatı Azərbaycana qarşı ənənəvi qərəzli münasibətini davam etdirir. Qurumun yaydığı hesabatlarda ölkəmizdə söz və ifadə azadlığı, medianın durumu barədə həqiqətə uyğun olmayan iddiaların irəli sürülməsi, müxtəlif reyting sıralarında Azərbaycanın ən aşağı yerlərdə göstərilməsi, bunu əsaslandırmaq üçün primitiv forma və metodlardan istifadə olunması adi hal alıb.

Məqsəd belə vasitələrlə Azərbaycanı gözəndir salmaq, onun beynəlxalq müstəvidəki imicini ləkələməkdir. SIA "Sərhədsiz reportyorlar"ın qərəzli hesabatı ilə bağlı media kapitanlarının fikirlərini öyrənib. Həmin sorğunu təqdim edirik:

Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov: "Sərhədsiz reportyorlar"ın Azərbaycanla bağlı münasibəti kifayət qədər qərəzlidir. Bu qərəz onların yaydı-

ğı bütün hesabatlarda öz əksini tapır. Burada əsas məqsəd Azərbaycanla bağlı məsələlərə mənfi rəy verməklə baş verən müsbət prosesləri görməzdən gəlməkdir. Qurumun 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı baş verən olaylara münasibətini gördük. Onlar birmənalı qaydada Azərbaycanın əksinə rəylər verdi. Guya, Azərbaycan tərəfi Qarabağa gələn jurnalistlərə bu və ya digər şəkildə təziq göstərib.

Əlbəttə bu itihamların heç bir əsası yoxdur. "Sərhədsiz reportyorlar" hazırladığı hesabatlarda Azərbaycanın adını bilərəkdən sonlarda verib. Faktlar kifayət qədər şişirdilir və məsələlər manipulyasiya edilərək tamamilə fərqli məcrada göstərilir. Qeyd edim ki, Azərbaycan jurnalistləri bu qurumun qaldırdığı məsələləri müzakirə etmək üçün onlarla açıq dialoqa hazırdır. Lakin çox təəssüf ki, qurum bu dialoqlara getməkdən həmişə imtina edib".

"Report" informasiya Agentliyinin baş redaktoru Murad Əliyev: "Sərhədsiz reportyorlar" təşkilatının Azərbaycana qarşı dəfələrlə uydurulmuş neqativ informasiya yaymasının şahidi olmuşuq. Xüsusən də biz bunu Azərbaycanın hər hansı sahədə uğur qazandığı anlarda müşayiət edirik. Məsələn, Vətən müharibəsi zamanı və ondan sonra bu təşkilat tərəfindən Azərbaycana qarşı qərəzli siyase-

tin həyata keçirildiyi açıq-aşkar göründü. Burada xarici jurnalistlər aktiv döyüş fazasının getdiyi yere gətirilərək guya onların qəsdən hədəf seçilməsini göstərmək niyyəti var idi. Halbuki, Azərbaycan jurnalistlərin erməni silahlıların basdırdığı minaların qurbanı olması faktına göz yumdular. Həmin hadisə barədə bütün beynəlxalq təşkilatlar bəyanat verdilər, amma bu təşkilat uzun müddət sonra ümumi bir açıqlama yaydı.

Bu və digər misallar onu deməyə əsas verir ki, "Sərhədsiz reportyorlar" təşkilatı bir beynəlxalq təşkilat kimi öz missiyasının öhdəsindən gəlmir, neytrallığı və obyektivliyi qoruya bilmir. Görünür, Parisdə yerləşən bu təşkilatın əsas məqsədi Azərbaycanla bağlı neqativ kontent uydurmaqla görülən işlərə kölgə salmaqdır. Şübhəsiz ki, belə hallara ölkə mediası tərəfindən dərhal reaksiya verilməli və qarşısının alınması üçün mümkün olan bütün tədbirlər görülməlidir".

Jurnalistlərin Həmkarlar İttifaqının rəhbəri Müşfiq Ələsgərli: "Sərhədsiz reportyorlar" təşkilatı beynəlxalq təşkilatdır və beynəlxalq təşkilatların ayrı-ayrı ölkələrdə proseslərə yanaşma tərzini qərəzsiz və ədalətli olmalıdır. Təəssüf ki, "Sərhədsiz reportyorlar" təşkilatı yarandığı gündən bu günə qədər Azərbaycana qarşı qərəzli mövqə tutmaqla Ermə-

nistanın yandaşı kimi çıxış edib. Bunu sübut edən çoxsaylı faktlar var. Azərbaycanda jurnalistika ilə əlaqədar bir sıra hadisələr olub, lakin sözügedən təşkilat bu məsələləri diqqətdən kənar saxlayıb. Beləki, bizim iki jurnalistimizin minaya düşərək həlak olması məsələsinə "Sərhədsiz reportyorlar" təşkilatı bir həftə sonra simvolik bir münasibət bildirdi. Hansı ki, Ermənistanda bu cür hadisələr olsaydı, "Sərhədsiz reportyorlar" dünyaya car çəkib Azərbaycanı rüsvay etməyə çalışardı.

Vətən müharibəsi dövründə "Sərhədsiz reportyorlar" Azərbaycana qarşı şər-böhtan kampaniyası apardılar. Qurum Azərbaycanın guya Xankəndində 80 nəfərə yaxın beynəlxalq jurnalisti əsir kimi saxlaması barədə absurd bir xəbər yaymağa çalışdı. Bu kimi çoxsaylı qondarma informasiyalar verildi. Lakin bütün bunların əksinə Azərbaycan jurnalistləri Ermənistan sərhədindən atəşə məruz qalanda "Sərhədsiz reportyorlar" susmaqla kifayətləndi. Eyni zamanda "Sərhədsiz reportyorlar" təşkilatı dərc etdiyi illik hesabatlarda Azərbaycanın adını haqsız olaraq ən geri sıralara atır, Ermənistanın adını isə əksinə ən ön sıralarda göstərir. Guya, Ermənistanda söz azadlığı yüksək səviyyədə təmin olunub. Ermənistanda medianın vəziyyətinin nə qədər pis olduğunu bütün təşkilatlar görüb və biz də bunu isbat edə bilməmişik".

Proseslər onu göstərir ki, "Sərhədsiz reportyorlar" hər zaman birtərəfli mövqə tutur və Azərbay-

canı neqativ siyahıda, Ermənistanı isə pozitiv siyahıda göstərməyə çalışırlar. Biz bunun səbəblərini aydınlaşdırmağa çalışırıq. "Sərhədsiz reportyorlar"ın illər ərzində sərgilədiyi münasibətə aydınlıq gətirməsini istəyirik. Biz nə etməliyik ki, "Sərhədsiz reportyorlar"ın mövəyi obyektiv və qərəzsiz olsun. Bununla bağlı biz artıq ikinci dəfədir ki, bu quruma məsələyə aydınlıq gətirməsi üçün müraciət imzalayıırıq. Əgər, aydınlıq getir-

məzlərsə, biz növbəti mərhələlərdə başqa addımlar atmaqla, digər beynəlxalq təşkilatlara "Sərhədsiz reportyorlar"ın bu cür rüsvayçı hesabatları ilə əlaqədar sorğulama istəyəcəyik".

"525-ci qəzet" in baş redaktoru Rəşad Məcid: "Sərhədsiz reportyorlar" demək olar əksər vaxtlarda Azərbaycana qarşı qərəzli mövqə nümayiş etdirib. Bu baxımdan Azərbaycan media rəhbərləri və Azərbaycan ictimaiyyətinin etirazı təbii. Biz bu məsələdə haqlı-ədalətli mövqeyimizi həm "Sərhədsiz reportyorlar"a, həm də digər beynəlxalq qurumlara, dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq məqsədi güdmüşük".

R.Məcid qeyd edib ki, "Sərhədsiz reportyorlar"a Azərbaycana münasibətdə hər hansı kənar təsirlərdən uzaq olmasını arzuladıq: "Obyektiv, real şəraiti nəzərə alaraq bəyanatlar versinlər".

Aysel Məmmədova

Almaniyanın “Oxçuçay cinayəti”: ifşaedici faktlara niyə cavab verə bilmədilər?

Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğal və terror siyasəti bütün sahələrdə olduğu kimi, ekoloji sahədə də davam edir. Son 30 ildə Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində meşələrin kütləvi qırılması, çayların, göllərin məhv edilməsi, kiçik çayların və su anbarlarının suyunun ötürülməsinin qarşısının alınması, torpağın zərərli tullantılarla zəhərlənməsi, mədəni sənayesinin amansız istismarı nəticəsində torpağın zəhərlənməsi və s. ekoloji terror hərəkətləri həyata keçirilib.

Həm də, Ermənistan bu terror aktlarını təkbaşına həyata keçirməyib. Ermənistanın Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi ekoloji terrora xarici şirkətlərin, xüsusilə Qərb şirkətlərinin iştirakı dair çoxsaylı faktlar mövcuddur. Zəngilan rayonu ərazisindən keçən Oxçuçayın çirkəndirilməsi, çay

məti isə, bütün beynəlxalq hüquqa, demokratik prinsiplərə tükürüb.

Azərbaycan mediasının Almaniyaya səfirliyinə müraciətinə səfirin cavabı məsələni ört-basdır etmək və diqqəti şirkətin üzərindən yayındırmaq məqsədi daşıyırdı. Bu ölkənin Yaşillər partiyası isə

fuzunun yüksəlməsi və xarici tərəfdaşlarının sayının artması, beynəlxalq əlaqələrinin genişlənməsindən narahatlıq,

-Azərbaycanın öz tərəfdaşları ilə uğurlu enerji layihələrini reallaşdırması,

-Ermənistanda Sorosun layihəsi olan N.Paşinyanın hakimiyyətə gəlməsi

- Eurovision-2012, I Avropa oyunları və digər mühüm tədbirlər zamanı Almaniya mediasının Azərbaycana qarşı aqressiv mövqeyi.

Almaniyadan təşkil olunan kampaniyaların davamlı xarakter daşması bu prosesdə Almaniya hökumətinin bilavasitə iştirak etdiyini göstərir.

Ermənistanın Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi ekoloji terrora Almaniya şirkətinin iştirak etdiyi təsdiqini tapdıqdan və Azərbaycan ictimaiyyətinin bu məsələni beynəlxalq səviyyədə gündəmə gətirməsindən sonra Almaniya hökuməti problemdən diqqəti yayındırmaq üçün mediada Azər-

turası işə salınır. Qarayaxma, böhtan, siyasi təzyiçdən tutmuş, dövlət rəhbərlərinin fərqi təhqirine qədər istifadə edilir. Buna onların qanunları icazə verir, amma özlərinin faktiki cinayətlərinə qarşı danışmağa icazə vermir.

Bunların öz maraqları tələb edəndə düşmənlərinin müttəfiqi ilə də dərin əlaqələrdə olurlar. Məsələn, özlərinin ən böyük düşməni Rusiyanı hesab edirlər, lakin Rusiya ilə hərbi, iqtisadi ittifaqlarda müttəfiq olan Ermənistanın tərəfini vermirlər. Halbuki, Azərbaycan bu təşkilatlarda bulunmur, daha çox Qərb yönümlü inteqrasiya siyasəti aparır. Bu da bizim “sağol”umuzdur yəqin.

30 ildir bunların maraqlarına zidd gedən, düşmənlərinin dostu olan Ermənistanın cinayətlərini “görmürlər”, lakin Azərbaycana qarşı ləkələmə kampaniyası təşkil etmək üçün dəridən qabıqdan çıxırlar. Almaniya Avropanın aparıcı qüvvəsi olaraq belə ədalətsizliklərdə və cinayətlərdə birbaşa iştirak edirsə, biz bunlardan nə göz-

hövzəsinin flora və faunasının məhv edilməsi Azərbaycanda geniş rezonans və ictimai narazılıq doğurub.

Ermənistanın dağ-mədən şirkətlərinin fəaliyyəti Oxçuçayda fəlakətli vəziyyət yaradıb, bu prosesdə Almaniyanın “CRONIMET Holding GmbH” şirkəti yaxından iştirak edib. Yəni, açıq desək, Almaniya şirkəti terrorçuların hakim olduğu işğal olunmuş ərazidə çox ciddi ekoloji böhran törədib. Şirkəti himayə edən Almaniya höku-

umumiyətlə müraciətə saymaz-yana cavab verərək Azərbaycana ayırmaq üçün vaxtlarının olmadığını bildirib.

Düz deyirlər, başları başqa ölkələrin işğal edilmiş ərazilərində ekoloji sərvətlərin, faydalı qazıntıların cinayətkarcasına istismarına qarışdığından vaxtları qalmır.

Halbuki, başqa vaxt bu ölkənin təşkilatları, mediası demokratiyadan, ədalətdən, ekoloji sağlamlıqdan danışıq. Lakin özlərinin maddi maraqları təmin olunduqda

bütün bu dəyərlər atılır arxa plana. Belə məlum olur ki, dava yorğan davasıdır.

Almaniya mediası müxtəlif illərdə Azərbaycana qarşı Soros şəbəkəsi tərəfindən təşkil edilən qarayaxma kampaniyalarında fəal iştirak edib. Qarayaxma kampaniyalarının təşkilində aşağıdakı motivlər diqqəti cəlb edir:

-Soros şəbəkəsinin Azərbaycanda özəl maraqlarının təmin olunması,

-Azərbaycanın beynəlxalq nü-

baycana qarşı kampaniya təşkil edir. Bu, həm də seçkilər ərəfəsində Almaniya hökumətinin ciddi ittihamlardan yaxa qurtarmaq cəhdidir.

Lakin necə deyirlər, cidanı cüvalda gizlətmək olmur. Dünyaya demokratiya, ədalət dərsi keçməyə cəhd edən ölkə özü buna bir nümunə göstərməlidir. Lakin biz belə bir nümunəni hələ görməmişik. Övzində nə görürük? Harda bunların iqtisadi, biznes maraqları var, orada dəyərlərə tükürülür.

Məsələ təkə iqtisadi maraqlarla da bağlı deyil. Bunlar konkret olaraq, dünyaya qarşı ekoloji terrora, Azərbaycana qarşı iqtisadi cinayətdə, siyasi dələduzluqda iştirak faktlarıdır. Bu cinayətləri ört-basdır etmək üçün, “qara məni basınca...”prinsipi işə salınır.

Avropadakı, xüsusən Almaniyaadakı “siyasi mühacirlər”, açıq desək, azərbaycanlılardan seçilmiş anti-Azərbaycan Qərb agen-

ləyə bilirik?

Ermənistanın məğlubiyyətini və Azərbaycanın qələbəsini həzm edə bilmədilər. Ədalətin bərqərar olmasından yaman narahat oldular. Yalnız ona görə ki, Azərbaycanın başında bunların əlaltıları dayanmır, lakin Ermənistanın başına bunların əlaltıları gətirilib.

Belə “dəyərlər”lə başqalarına dərs verə bilməzsən, sən özünü dərsə ehtiyacın var. Bizim nə siyasi, nə iqtisadi, nə hərbi cəhətdən kiməsə ehtiyacımız, asılacağımız, təmənnamız yoxdur. Sizə istismar etməyiniz üçün kölə lazımdırsa, buyurun başına öz agentinizi qoyduğunuz Paşinyanın vasitəsilə Ermənistanın başına nə oyun istəyirsiniz açın. Bizim ərazilərimizi, ekoloji sərvətlərimizi vəhşicəsinə istismar edib milyardlar qazandığınız cinayətlərinizə görə isə cavab verəcəksiniz.

Elçin Bayramlı

USAİD Azərbaycanda siyasi fəaliyyət

Bakı ilə Moskvanın maraqları üst-üstə düşürsə, Vaşinqtonun birinci vəzifəsi müxtəlif qeyri-siyasi qu

Hələ 2019-cu ilin 5 iyul tarixində USAİD yeni fəaliyyət istiqamətinin konsepsiyasını təqdim etmişdi. Belə ki, konsepsiyada göstərilən əsas fəaliyyət istiqaməti "Kremlin zərərli təsirinə müqavimət" (COUNTERING MALIGN KREMLIN INFLUENCE) adlandırıldı və bununla da faktiki olaraq ABŞ, Rusiya ilə sıx siyasi və iqtisadi bağlılıqları, strateji tərəfdarlıqları, eləcə də partnyorluqları olan ölkələrdə rəsmi (!) anti-Rusiya təbliğatına start verdi. Əslində isə, bunu ABŞ-la Rusiya arasında uzun illərdir davam edən soyuq müharibənin növbəti və daha sərt mərhələsi kimi də qiymətləndirmək olar. Məsələn, əgər Azərbaycan Rusiya ilə münasibətlərini daha səmimi və sıx bağlara doğru yönəldirsə, yəni strateji tərəfdaş olaraq bir sıra siyasi-iqtisadi məsələlərdə Bakı ilə Moskvanın maraqları (əsasən, Cənubi Qafqaz regionunda) üst-üstə düşürsə, Vaşinqtonun birinci vəzifəsi müxtəlif qeyri-siyasi qurumlar, həmçinin ayrı-ayrı şəxslər vasitəsi ilə həmin maraqları aradan götürməkdən ibarət olmalıdır.

problemlər yaşayırlar. Həmin ölkələrdən Moldova, Ukrayna, Gürcüstan, və Ermənistanın Rusiya ilə problemləri haqqında bizim ictimaiyyət kifayət qədər məlumatlıdır. Diger

<https://www.aa.com.tr/ru/%D0%B7%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B8-%D0%B4%D0%BD%D1%8F%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%81%D0%B8%D1%8E-%D0%BE%D0%B1%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D0%BB%D0%B8-%D0%B2-%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%B8-%D0%B1%D0%B5%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BA%D0%BE%D0%B2-%D0%B2-%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D0%B8-1206209>

ABŞ-ın bu kimi təsirlərinin nəticəsi olaraq 27 mart 2020-ci ildə Şimali Makedoniya NATO üzvü seçildi. Albaniya isə Rusiyani alban dilinin məhvində ittiham edib, özü də bunu qondarma "erməni genosidində" bənzədir.

Link aşağıda:

<https://ranorama.rub/36567-albaniya-obvinila-rossiyu.html>

Bir neçə gün əvvəl isə Albaniya Rusiya diplomatlarını ölkədən çıxarıb. Eyni ssenari üzrə Bosniya-Hersoqovina da Rusiyani daxili işlərinə qarışmaqda ittiham edib.

Link aşağıda:

[https://www.aa.com.tr/ru/%D0%BC%D0%B8%D1%80/%D0%B1%D0%B0%D0%BA%D0%B8%D1%80-%D0%B8%D0%B7%D0%B5%D1%82%D0%B1%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87-%D0%BE%D0%B1%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D0%BB-%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%81%D0%B8%D1%8E-%D0%B2%D0%BE-%D0%B2%D0%BC%D0%B5%D1%88%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%B2%D0%B5-%D0%B2-%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B0-%D0%B1%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B8-%D0%B3%D0%B5%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D1%8B/2079175](https://www.aa.com.tr/ru/%D0%BC%D0%B8%D1%80/%D0%B1%D0%B0%D0%BA%D0%B8%D1%80-%D0%B8%D0%B7%D0%B5%D1%82%D0%B1%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87-%D0%BE%D0%B1%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D0%BB-%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%81%D0%B8%D1%8E-%D0%B2%D0%BE-%D0%B2%D0%BC%D0%B5%D1%88%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%B2%D0%B5-%D0%B2-%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B0-%D0%B1%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B8-%D0%B8-%D0%B3%D0%B5%D1%80%D1%86%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D1%8B/2079175)

Əbəs deyil ki, hazırda bu ölkə NATO üzvlüyünə növbəti ən real namizəd sayılır.

Tam eyni qaydada Serbiya prezidenti də Rusiyani Serbiyada məxfi əməliyyatların aparılmasında ittiham edib. Diqqəti bir məqama da yönəldək. Diger ölkələrdən fərqli olaraq, Rusiyanın Serbiya ilə tarixi kökləri var və ABŞ-ın bu kökləri da parçalamaq üçün fəaliyyətə keçməsi artıq nəyin-nə oldu-

SIA analitik araşdırma və faktlara əsaslanan növbəti məqaləsini təqdim edir və beləliklə, maraqlı fakt həm də ondan ibarətdir ki, ilkin konseptual sənəddə Rusiyanın təsiri ilə mübarizədə əsasən Şərqi Avropa ölkələri nəzərdə tutulur.

Link aşağıda:

https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/1863/CMKI_Development_Frame_work_rdf

Beləliklə, sözügedən fəaliyyət üzrə ilk ilik hesabla tanış olduqda məlum olur ki, aparılan işin əhatə dairəsi genişləndirilərək artıq ümumilikdə 11 ölkəni o cümlədən, Azərbaycanı əhatə edir və diqqət yetirək görərik ki, son bir neçə ildə, xüsusilə son vaxtlar (ABŞ-da demokratlar hakimiyyətə yiyələndikdən sonra) müxtəlif tədbirlər planlarında Vaşinqtonun Bakıya təsir etmək maraqları bu və ya digər şəkildə artmağa başlayıb.

O da əbəs deyil ki, yuxarıda müxtəlif təşkilatlar və ayrı-ayrı şəxslər deyərək biz, həmin məsələni xatırladaraq diqqəti həmin istiqamətə tərəf yönəldik. Çünki hazırkı zamana qədər Azərbaycanda ən çox fəaliyyət aparan Amerika təşkilatı məhz USAİD-dir. Bu haqda çıxış etdiyimiz onlarla məqalələrdə qurumun təməlinə milyarder Corc Sorosun dayandığını qeyd etmiş, həmçinin onun müəyyən etdiyi adamlarının humanitar və s. sahələr adı altında Azərbaycanda "rəngli inqilab" və başqa dağıdıcı üsullar istiqamətində iş aparmaları haqqında yazmışıq. Bəli, Corc Sorosun "Açıq Cəmiyyət İnstitutu" rəsmi olaraq Bakıdan uzaqlaşdırılıb və fəaliyyətinə qadağa qoyulub, amma bu, o demək deyil ki, Sorosun ayağı ölkəmizdən tamamilə yığılıb, əsla, bu, heç də belə deyil! Soros özü burada olmasa da, onun "demokrat" bədheybətləri kirli planlarını müxtəlif layihələr vasitəsi ilə icra etməyə cəhdlər göstərirlər. Xüsusilə, Co Baydenin müəmmalı prezident seçilməsindən sonra bu cəhdlər sürətlə artmağa başlayıb.

Nəticədə məqalənin əvvəlində qeyd edilən konsepsiya USAİD-in mövcud olduğu ölkələrdə birbaşa siyasi fəaliyyətlə məşğul olduğunu rəsmi olaraq təsdiq edir, halbuki USAİD-in bəyan etdiyi əsas fəaliyyət istiqaməti guya "yardım proqramlarının" həyata keçirilməsidir.

Yeri gəlmişkən, Rusiyanın Xarici İşlər Nazirliyi USAİD-in bu proqramının təbiiqinə

reaksiya verərək qeyd etmişdi ki, bu təşkilat (sitat): "ideoloji mübarizə və təbliğat emalı vasitəsidir..."

Ətraflı aşağıdakı linkdə:

https://www.mid.ru/foreign_olicy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/3716130

Və əslində, Azərbaycan istisna olmaqla proqramla əhatə olunan digər dövlətlərin hamısı həqiqətən də Rusiya ilə ciddi siyasi

ölkələrdəki problemlər haqqında isə müəyyən məlumatları xatırlatmaq olar.

Hesabatla bu linkdən tanış ola bilərsiniz: https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/12.07.20_CMKI_Public_Rerort.rdf

Məsələn, Şimali Makedoniya Rusiyani iğtişaşların təşkilində ittiham etmişdi, bu ilin əvvəllərində isə Rusiya öz diplomatlarını ölkədən çıxarmışdı.

<https://ria.ru/20181218/1548199332.html>

<https://ria.ru/20210518/diplomatiya-1732807956.html>

yətlə məşğul olduğunu etiraf etdi!

Qurumlar, həmçinin ayrı-ayrı şəxslər vasitəsi ilə həmin maraqları aradan götürməkdən ibarət olmalıdır

ğunu bütün çıpaqlığı ilə görmüş olarıq. Məhz keçmiş Yuqoslaviyada 90-cı illərin əvvəllərində başlayan silahlı münaqişədə Rusiyanın Serbiyaya açıq dəstək göstərməsi, hətta serblərə anti NATO fəaliyyətində hərbi yardım göstərməsi kimi faktlarından sonra bu gün serblərin də Rusiyaya qarşı çıxmasını elə-belə, öteri qiymətləndirmək olmaz. Necə deyirlər, amerikalıların, daha dəqiq desək, demokratların burada "barmaqlarının" olması 100 faizdir!

<https://www.golosameriki.com/a/vucic-accuses-russia/5175970.html>

Beləliklə, USAID öz fəaliyyətlərini demək olar ki, 11 ölkədən 9-da uğurla həyata keçirərək həmin ölkələrin Rusiya ilə münasibətlərinin tam pozulmasına nail ola bilib.

Həmin siyahıdan cəmi iki ölkə - Azərbaycan və Belarusiya USAID tərəfindən hələ də ram olunmayıb. Belarusiyada bu prosese son prezident seçkilərindən sonra start verildi və bu günədək həmin proseslər davam edir. Lakin Lukaşenkonun həm Rusiya həm də Azərbaycan prezidentindən aldığı dəstək USAID-in Belarusiyadakı əməliyyatlarını puça çıxarıb.

Digər maraqlı fakt isə odur ki, 11 ölkənin 9-da USAID-in layihələrini Corc Soros məxsus digər siyasi dairə - "Şərqi-Qərbi İdarəetmə İnstitutu" həyata keçirir. Bu, həmin təşkilatdır ki, artıq 10 ilə yaxındır ölkəmizdə qanunsuz fəaliyyət göstərir və biz dəfələrlə bu haqda yazdığımızı baxmayaraq, müvafiq qurumlar bu təşkilatın qanunsuz fəaliyyətinin qarşısını almırlar (?)

Ətraflı aşağıda:

<https://sia.az/az/news/rolitics/870425.htm>

Bütün bu məlumatları təhlil edərək belə qənaətə gəlmək olar ki, USAID bu gündən sonra bütün gücünü Azərbaycanla Riyanın

arasının vurulmasına yönəldəcək və biz əslində, ABŞ hökumətinin bu istiqamətdəki fəaliyyətlərini hazırda da izləməkdəyik.

Məsələn, anti-Rusiya Konsepsiyasının əsas hədəflərindən biri Azərbaycan istehsalçılarının Rusiya bazarlarından imtina edərək digər bazarlara üz tutmalarına dəstək idi ki, bununla guya Azərbaycanın Rusiyadan

iqtsadi asılılığı zəifləsin.

USAID-dəkilər də çox gözəl bilirlər ki, bu, mümkün deyil, belə ki, Azərbaycan məhsullarının ixracında Rusiya bazarı ən əhəmiyyətli-lərdən biridir və daim ilk üçlüyə daxildir. Misal üçün, 2020-ci ilin yekunlarına görə, Rusiya Azərbaycandan ixrac edilən məhsulların 5,16%-ni qəbul edib və bu, 709 milyon ABŞ dolları miqyasındadır. Azərbaycan məhsullarının Rusiyaya ixrac üzrə üçüncü yerdə olması da bunu təsdiq edir. Lakin gəlin görək, ABŞ-la bu məsələ nə yerdədir? Cavabı bəsitdir - ABŞ Azərbaycandan ixrac olunan ölkələr sırasında heç ilk onluğa da daxil deyil!

Belə halda sual yaranır, onda məqsəd nədir? Məsələn USAID-in dəstək göstərdiyi iki sahə var ki, bu qurum daim həmin sahələrdə göstərdiyi köməliyin faydalarından danışır və Azərbaycan hökumətinin kobud ifadə edərsək, zorla gözüne pərçimləyir.

Bunlardan biri çiyələk istehsalıdır. Lakin dərinədən bu dəstəyə baxanda maraqlı faktlar üzə çıxır. Məsələn, məlum olur ki, Azərbaycanda çiyələk istehsalçılarna dəstək üçün İspaniya təcrübəsi istifadə olunur və hətta İspan çiyələk növləri gətirilib ekilir. İndi isə araşdıraraq görək İspaniya bitkiçiliyinin vəziyyəti necədir. Hətta səthi araşdırma onu göstərir ki, İspaniya Avropa İttifaqına üzv ölkələri arasında ən çox GMO yayılan ölkədir.

Aşağıdakı linklərdən bununla bağlı ətraflı hesabatlarla tanış ola bilərsiniz:

<https://ourworld.unu.edu/en/why-and-how-srain-became-the-eus-tor-grower-of-gmos>

https://www.actahort.org/members/showdf?booknrnrnr=348_3

Yaxşı, belə olan halda niyə məhz İspaniya təcrübəsi? Bəlkə USAID-in məqsədi Azərbaycan xalqını zəhərləməklə onun genofonduunu məhv etməkdən ibarətdir (???)

USAID-in öyündüyü digər sahə fındıqçılıqdır ki, bu sahədə də qurumun müdaxiləsindən sonra tənəzzül yaşanır və bu haqda Azərbaycan mətbuatı ətraflı yazıb:

<https://haqqin.az/news/190094>

<https://www.mia.az/w1004307/bmt-dentalinan-13-milyon-subsidiya-ve-azerbaycanda-fındıqçılıqniye-cokur-reylernbrsri-2020-12-17-173553>

Üstəlik, bu sahəyə Azərbaycan hökuməti özü kifayət qədər dəstək göstərir. Bəs onda bu sahənin guya dəstəklənməsində məqsəd nədir? Cavabı yenə çox sadədir: Azərbaycanda fındıq birbaşa Rusiya ilə sərhəddə yerləşən rayonlarda becərilir. Deməli, məqsəd Rusiya ilə sərhəddə yerləşən rayonlara "dəstək" adı ilə daxil olmaq və orda "zəruri" məlumatları toplamaq, sonra da maraqları kontekstində istifadə etmək.

Daha bir hədəf mediadır!

Hesabata əsasən, USAID-in Rusiyanın təsirini azaltmaq üçün növbəti fəaliyyət istiqaməti jurnalistlərə və mediaya dəstəkdir ki, onların Rusiyadan asılılığını azaltsınlar. Bu isə ümumiyyətlə, gülcünc bəyanatdır. Azərbaycan dövlətinin və ölkə rəhbərliyinin jurnalistlərə və mediaya dəstək sahəsində atdığı addımları ümumiyyətlə, mətbuat adamlarının ABŞ-in hər hansı bir yardımından asılı olmaları mümkününü heç endirir. Təkcə jurnalistlərin sosial-məişət həyatlarının yaxşılaşdırılması, həmçinin jurnalistika sahəsinin inkişafı istiqamətində həyata keçirilən çoxsaylı layihələrin fəaliyyətini göstərsək, əslində, ABŞ-ın bizdən bu sahə üzrə çox şeylər öyrənməli olduğunu deyə bilərik.

Beləliklə, bütün bu təhlillər göstərir ki, USAID-in "dəstəyi"nin məqsədləri bəyan etdiklərinə tam şəkildə fərqlənir. Bütün digər ölkələrdə də olduğu kimi, USAID-in əsas məqsədi Azərbaycanın Rusiya ilə münasibətini pozmaqla ölkədə ictimai narazılıq yaratmaq, müxtəlif sahələrdə parçalan-

malara yol açmaq və bütün bunlardan is də etməklə Azərbaycanda Qərb idarəçili qurmaqdır.

İcraçı qurumlar:

Əlbəttə ki, USAID-in layihələrini əsas ABŞ-da qeydiyyatla alınan QHT-lər hə keçirir ki, burada təşkilatın əsas məramlı gizli saxlasınlar və bu təşkilatların əksəri ti "rəngli inqilablar" mühəndisi Corc Sor məxsusdur. Bu faktlar haqqında biz ətraflı olaraq xüsusi silsilə yazılarda məlumat mişdik.

Linklər aşağıda:

<https://sia.az/az/news/rolitics/856893>

<https://xeber.media/news/16710830/sun-etiraf-lari-sqii-adli-quruma-dest-gosteren-kimlerdir>

Lakin bu faktlara baxmayaraq, hə təşkilatlar ölkəmizdə, hətta qanunsuz fəaliyyətlərini davam etdirirlər və özbaşnalıq məşğul olurlar. Görəsən, eyni qanunsuz liyyətlər ABŞ-da mümkündürmü?

Azərbaycandan fərqli olaraq ABŞ-da bir xarici təşkilat və qeydiyyatızsız fəaliyyət göstərə bilməz. Belə ki, ABŞ hələ 1938-də Xarici Agentlərin Qeydiyyatı Qanunu (FARA) qəbul etmişdir və həmin qanunun icrasına ind dək ABŞ-ın Ədliyyə Nazirliyinin nəzdi fəaliyyət göstərən Milli Təhlükəsizlik Böl sinin xüsusi qrupu nəzarət edir.

Bax:

<https://www.justice.gov/nsd-fara>
<https://www.justice.gov/nsd-fara/rage/file/1312086/download>

Məsələn, burada qeyd etmək olar "qondarma artsax respublikasının" ABŞ-ın nümayəndəliyini məhz bu qurum qeydiy alıb və fəaliyyətinə nəzarəti həyata keçir

Fakt aşağıda:

<http://www.nkrusa.org/>

Bir sözlə, ABŞ başqa ölkələrdə si proseslərə təsir etməkdən ötrü USAID "Şərqi-Qərbi İdarəetmə İnstitutu" kimi təşkilatları istifadə edir, öz ərazisində milli təhlükəsizliyin təmin olunması adı altında d ölkələrin qurumlarının fəaliyyətinə icazə verir. Yəqin ki, ölkəmizin aidiyyəti qurum ABŞ-ın öz ərazisində xarici təşkilatların fəaliyyətlərini təşkil təcrübəsini daha yadən öyrənə bilərlər, ən azından, təqdim etdiyimiz danılmaz faktlar əsasına...

Rövşən RƏSUL

Ekoloji terrorda toqquşan maraqlar

“İqtisadi rayonların yeni bölgüsü Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun inkişafını sürətləndirəcək”

Terrorçuluq siyasəti Ermənistanın strategiyasının əsasını, dövlət maraqlarının qayəsini təşkil edir, deməkdə hər kəs haqlıdır və bu işğalçı ölkənin bu zamana qədər törətdiyi bütün terrorçu əməllər bunu deməyə əsas verir. Azərbaycanlılara qarşı istər ötən əsrin əvvəllərində, istərsə də sonlarında soyqırım siyasəti yürüdükdən Ermənistan saysız-hesabsız qırğınlar törətməklə təsdiq etdi ki, terrorçuluq bu ölkə üçün xarakterikdir. Məsələn burasındadır ki, bütün bunlarla yanaşı Ermənistan Azərbaycanla qarşı ekoloji terrora da əl atır, ölkəmizin fauna və florasına zərər verməkdən çəkinmir.

Ermənistan ərazisindən keçən bir çox çayların çirkləndirilməsi faktları barədə artıq çoxdandır ki, geniş məlumatlar yayılıb və demək olar ki, bu heç kim üçün sirr deyil. İndi davamlı olaraq çaylarımızın çirkləndirilməsi məlumat olaraq yenilik də deyil. Araşdırmalar təsdiq edir ki, ermənilər çaylarımızı bilərəkdən çirkləndirir və bununla Azərbaycan təbiətinə, fauna və florasına bacardığı qədər zərər vurmağa çalışırlar. İşğalçı ölkənin bu istiqamətdə etdikləri əlbəttə ki, ekoloji terror kimi qiymətləndirilir və halqı olaraq ictimai narazılığa səbəb olub. Məsələn, Zəngilan rayonu ərazisindən keçən Oxçuçayın çirkləndirilməsi, çay hövzəsinin flora və faunasının məhv edilməsi Azərbaycanda geniş rezonans və ictimai narazılıq doğurub.

Məsələn burasındadır ki, Ermənistanın Azərbaycana qarşı törətdiyi ekoloji terrorda, xüsusilə Qərb şirkətləri olmaqla, xarici şirkətlərin də iştirakı barədə çoxlu dəlillər, çoxsaylı faktlar var. Bir sözlə, Azərbaycana qarşı Ermənistanın həyata keçirdiyi ekoloji terrorda xarici şirkətlər də iştirak edirlər. Heç də gizli deyil ki, Ermənistanın dağ-mədən şirkətlərinin fəaliyyəti Oxçuçayda fəlakətli vəziyyət yaradıb və bu prosesdə Almaniyanın “CRONIMET Holding GmbH” şirkəti də yaxından iştirak edir. Bir sözlə, Almaniya kimi bir Avropa ölkəsinə aid olan şirkət neinki Azərbaycanın su hövzələrinin çirkləndirilməsində, flora və faunasının məhv edilməsində, ekoloji terror törədilməsində, bir növ, ekosistemin korlanmasında və məhv edilməsində Ermənistanla birgə maraqları bölüşür. Ən acınacaqlı hal isə ondan ibarətdir ki, bu hala Almaniya hökuməti də saymazyanə yanaşır. Məsələn, Azərbaycan mediasının Almaniyaya səfirliyinə müraciətinə səfirin cavabı məsələni örtbasdır etmək və diqqəti şirkətin üzərindən yayındırmaq məqsədi daşıyır. Bu müraciətə ölkənin Yaşillər partiyasının saymazyanə cavab verərək, Azərbaycana ayırmaq üçün vaxtlarının olmadığını bildirməsi isə, Almaniya kimi bir Avropa ölkəsi üçün həddindən artıq dərəcədə utançvericidir.

Doğrudur, Almaniya mediası müxtəlif illərdə Azərbaycana qarşı Soros şəbəkəsi tərəfindən təşkil edilən qarayaxma kampaniyalarında fəal iştirak edib və bu kampaniyaların da təşkilinin, Soros şəbəkəsinin ölkəmizdə şəxsi maraqları, beynəlxalq nüfuzumuzun, əlaqələrimizin, xarici tərəfdaşlarımızın sayının artması olmaqla, motivləri bəllidir. Bir sözlə, Soros şəbəkəsinin təsiri altında olan Almaniya mediasını başa düşmək çətin deyil. Amma, Almaniya mediası tərəfindən təşkil olunan kampaniyaların davamlı xarakter daşması bu prosesdə Almaniya hökumətinin bilavasitə iştirak etdiyini göstərir ki, bax, bunu başa düşmək çətin deyil. O mənada başa

düşmək çətin deyil ki, Almaniya kimi bir dövlət, özü də ən qabaqcıl Avropa ölkəsi necə olur ki, Soros kimi bir şər iblisinin əl oyuncağına çevrilməyi qəbul edir və oyunlarına alet olur?

Ən güllünc və məhz Almaniya üçün ən utançverici məqamlardan biri də odur ki, Ermənistanın Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi ekoloji terrorda Almaniya şirkətinin iştirak etdiyi təsdiqini tapdıqdan və Azərbaycan ictimaiyyətinin bu məsələni beynəlxalq səviyyədə gündəmə gətirməsindən sonra Almaniya hökuməti problemdən diqqəti yayındırmaq istəyi və arzusu ilə mediada Azərbaycana qarşı kampaniya təşkil etdi. Təbii ki, Almaniya kimi bir dövlət üçün bu, çox cılız addımdır və qəbul edilməzdir, hansı ki, bu ölkə bunu özünə rava bildi. Bəli, heç şübhəsiz ki, bu, həm də seçkilər ərzində Almaniya hökumətinin ciddi ittihamlardan yaxa qurtarmaq

ən çox vergi ödəyicisi olduğu məsələsinə görə o şirkətin üzərinə gətirməkdən vaz keçmişdi. Amma, bu da Ermənistan əsas verə bilməz ki, ekoloji terrora əl atsın, Azərbaycanın su hövzələrini çirkləndirsin, fauna və florasını məhv etsin. Əsla buna yol verilməməlidir. Bunun üçün Ermənistan qarşısında şərtlər qoyulmalıdır. Biz artıq ölkə başçısının, Ali Baş Komandanın, cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi və müzəffər Azərbaycan Ordusunun döyüş əzmi, xalqımızın birliyi sayəsində ərazilərimizi işğaldan azad etmişik və əlimizdə, biri də ekoloji olmaqla çoxsaylı erməni terroru barədə yetərincə faktlar, dəlillər, sübutlar var. Məhz bu dəlil və sübutlar imkan verir ki, Ermənistan qarşısında şərt qoyulsun, qanunun tələbi ilə ermənilər digərləri ilə yanaşı ekoloji terrora da çəkindirilsin, eyni zamanda buna görə qanun qarşısında cavab verdirsin.

Deyək ki, Ermənistan işğalçı, terrorçu ölkədir, bu ölkənin tarixində belə qanunsuz, normalara sığmayan hərəkətlər, hallar saysız-hesabsızdır və bu ölkədən hansısa yüksək, ali prinsipləri, məsələn, ekosistemi qorumalarını ummaq, yaxud gözləmək əbəsdir. Bu işğalçı və terrorçu ölkə yalnız demir yumruq və sanksiyalar fonunda hansısa bəd əməllərdən çəkindirilə bilər. Amma, əlbəttə ki, Almaniya kimi bir ölkənin şirkətinin ekoloji terrorda iştirakı, buna Almaniya hökumətinin heç bir reaksiya verməməsi, əksinə, terrorçunun yanında olaraq terrora məruz qalana qarşı kampaniya təşkil etməsi üçün əsas deyil və buna heç bir halda haqq qazandırılı bilməz.

cəhəddir. Amma, heç bir cəhd, yaxud heç bir hal ekoloji terrora qarşı çıxmaq əvəzinə, terrorçunun tərəfində, yanında dayanıb terrora məruz qalana qarşı kampaniya təşkil etmək üçün əsas deyil və buna heç bir halda haqq qazandırılı bilməz.

Bu məsələdə, yeni Oxçuçayın çirkləndirilməsində, fauna və florasının məhv edilməsində, ekoloji terror məsələsində bir sıra diqqəti cəlb edən məsələlər də var və bunu da nəzərə almaq lazımdır. Belə ki, Oxçuçayın çirkləndirilməsində dirnaqarası əməyi olan şirkət Almaniyaya şirkəti olsa da onun payçıları sırasında keçmiş prezident Serj Sarkisyan da var. Ermənistanda da bunu çox yaxşı bilirlər ki, eyni zamanda Almaniyaya vasitəsi ilə Serj Sarkisyan da bu bizneslə məşğuldur. Bu isə o deməkdir ki, Serj Sarkisyan kimi birindən heç bir etik, əxlaq, yaxud normativlərə uyğun davranış gözləməyə dəyməz. Xocalı soyqırımını törətdiklərinə görə utanmaq əvəzinə bundan qürurənlən, bununla fəxr edən, bunu özünə qəhrəmanlıq sayan Sarkisyanın Oxçuçayın çirkləndirilməsi ilə bağlı soruşmaq və buna görə onun utanacağı, yaxud hansısa məsuliyyət hissi keçirəcəyini, qanun qarşısında cavab verməli olduğunu başa düşəcəyini, dərk edəcəyini gözləmək sadələşmədir. Düzdür, bu o demək deyil ki, Sarkisyanın və onun kimilərinin həyasız olmalarına görə onlara heç nə deyilməməlidir. Xeyr. Su hövzələrimizin çirklənməsinə, fauna və florasının məhv edilməsinə göz yummaq, bunu qəbul etmək olmaz, baxmayaraq ki, onun arxasında hansı həyasız, yaxud normalara məhəl qoymayanlar dayanıb. Bununla mübarizə aparılmalıdır, onların hər biri qanun və qaydalar çərçivəsində hərəkət etmələri üçün vadar edilməlidir. Təbii ki, bunun üçün qanunlar, normativlər, beynəlxalq hüquq var və bu prinsiplərə sükənərək onlar həm cəzalandırılmalı, həm də çəkindirilməlidir.

Digər tərəfdən, onu da nəzərə almaq lazımdır ki, bu şirkət Ermənistanın ən böyük vergi ödəyicisidir. Elə bu baxımdan da həmin şirkətin fəaliyyətində Ermənistan maraqlıdır. Xatırladıq ki, bir zaman Paşinyan da ekoloji məsələlərlə bağlı o şirkəti hədəfə alanda məhz onun

barədə ki, Almaniyaya kimi bir ölkənin şirkətinin ekoloji terrorda iştirakı, buna Almaniyaya hökumətinin heç bir reaksiya verməməsi, əksinə, terrorçunun yanında olaraq terrora məruz qalana qarşı kampaniya təşkil etməsi, belə bir saymazyanə münasibət sərgiləməsi bir Avropa ölkəsi üçün çox rüsvayçılıq. Köhnə Qitənin bu yekəliyində ölkəsindən, Avropa mədəniyyəti, dəyərləri deyər bar-bar bağıraraq dövlətindən gözlənilən deyildi. Amma, əfsus ki, gözlənilmədi-gözlənilmədi bunun şahidi olduq. Hər bir halda, hansı dövlət olmasından asılı olmayaraq qanunsuzluğa, ələlxüsus ekoloji terrora son qoyulması tələb edilməli və həmin dövlət də qanun qarşısında cavab verməli, buna əməl etməlidir. Bəli, məhz qanun qarşısında. Çünki, bununla bağlı Avropa İttifaqının müvafiq qanunvericiliyi var, hansı ki, onun vasitəsilə bu işi də görmək mümkündür. Azərbaycan, hər zaman olduğu kimi, ilk növbədə hüquqi müstəvidə hərəkət etməli, qanunun tələbləri ilə çıxış etməlidir və edəcək də.

Əlbəttə ki, qanunun tələbləri ilə yanaşı, eyni zamanda, mətbuat səviyyəsində, yeni, Almaniyaya mətbuatı, Almaniyaya mətbuatı səviyyəsində bu məsələnin qaldırılması, Ermənistanın, ermənilərin ekoloji terror törətməsi, buna da Almaniyaya şirkətinin rəvac verməsi məsələsi qaldırılmalıdır. İstər Almaniyada, istərsə də öz mədəniyyətindən, dəyərlərindən dem vuran Avropanın digər ölkələrində də erməni terroruna Almaniyaya şirkətinin rəvac verməsi, bu terrora şərik olması barədə informasiyalar ictimaiyyətə çatdırılmalıdır. Bir növ, qanun müstəvisindən əlavə, qınaq obyektinə çevirmək yolu ilə də müsbət nəticələrə nail olmaq mümkündür. Çünki, ictimai qınaq Avropada çox böyük təsir gücünə malikdir. Heç şübhəsiz ki, məhz Avropa məkanında da ictimai fikir ekoloji terrora, ekosistemin məhv edilməsinə qarşı olmalıdır. Çünki, bir bölgədə su hövzəsinin çirkləndirilməsi, fauna və floranın məhv edilməsi, ekoloji terror təkə həmin bölgə üçün problem sayılmaq və ümumilikdə ekoloji tarazlığın pozulması planetimizin ümumi promidir ki, bu, onları, Avropadakı ölkələrin vətəndaşlarını da narahat etməlidir.

İnam Hacıyev

Prezident İlham Əliyevin 2021-ci il 7 iyul tarixli Fərmanı ilə iqtisadi rayonların yeni bölgüsü təsdiqlənib. Fərmanda qeyd edilir ki, hazırda işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası, gələcək inkişafının təmin olunması, zəruri infrastrukturun yaradılması və əhalinin doğma torpaqlarına qayıdışı istiqamətində genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirilir. Qeyd olunan ərazilərin zəngin iqtisadi potensialından, təbii sərvətlərindən və geniş turizm imkanlarından səmərəli istifadə etməklə onların bərabər inkişafının təmini üçün nəzərdə tutulan bütün işlərin vahid proqram əsasında aparılmasının məqsədemüvafiqliyi əraziləri işğaldan azad edilmiş rayonların iqtisadi rayonlar üzrə bölgüsünə yenidən baxılmasını şərtləndirir.

Azərbaycanın iqtisadi rayonlarının yeni bölgüsünü şərh edən İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin icraçı direktorunun müavini Ramil Hüseyn AZƏRTAC-a bildiriş ki, indiyədək Azərbaycanda 10 iqtisadi rayon mövcud olub. Yeni bölgüyə əsasən isə iqtisadi rayonların sayı 14-ə çatdırılıb: “Əlbəttə ki, Azərbaycanın ərazilərinin işğaldan azad edilməsi iqtisadi rayonlar üzrə bölgüyə yenidən baxılmasını şərtləndirir. Fərmanda göstərdiyi kimi, bu bölgü Qarabağ bölgəsinin sürətli inkişafına xidmət edir. Onun üçün Qarabağ iqtisadi rayonu (Xankəndi şəhəri, Ağcabədi, Ağdam, Bərdə, Füzuli, Xocalı, Xocavənd, Şuşa və Tərtər rayonları) və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu (Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın və Zəngilan rayonları) yaradılıb. Ümumilikdə, iqtisadi rayonların sayı 10-dan 14-ə çatır. Çünki Azərbaycan iqtisadiyyatı üç dəfədən çox böyüyüb, iqtisadiyyatın regional və sektoral strukturu dəyişib, habelə Qarabağın iqtisadi dövrüyyəyə qayıtması və regional kommunikasiyaların, o cümlədən Zəngəzur dəhlizinin açılması perspektivi yeni reallıqlar yaradıb”.

R.Hüseyn vurğulayıb ki, Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunun yaradılması həm də tarixi ədalətin bərpasıdır. Fərmanda da göstərilir ki, Zəngəzur dağ silsiləsi ilə əhatə olunan, Laçın və Kəlbəcərdən Naxçıvana qədər böyük bir ərazini tutan Zəngəzur yaylasının şərq hissəsində, Ermənistanla sərhəddə yerləşmiş və eyni coğrafi məkanda, tarixən birlikdə, habelə uzun illər 1861-ci ildə yaradılmış Zəngəzur qəzasının tərkibində olmaları və ənənəvi sosial-iqtisadi, tarixi-mədəni bağlılıqları Zəngilan, Qubadlı, Cəbrayıl, Laçın və Kəlbəcər rayonlarının vahid iqtisadi rayonda birləşdirilməsini zəruri edir. Həmçinin sözügedən Fərmanda Qarabağa vahid yanaşma var, yeni dağlıq və aran Qarabağ bir götürülür. Qeyd olunur ki, Ağdam, Şuşa, Füzuli, Tərtər, Xocavənd, Xocalı rayonları və Xankəndi şəhəri, habelə Qarabağ bölgəsinə aid olan Ağcabədi və Bərdə rayonları da daxil olmaqla özünəməxsus zəngin tarixi-mədəni irsə, əsrarəngiz təbiətə malik qədim Qarabağ bölgəsinin bərpası və sürətli inkişafının təmin edilməsi üçün yeni Qarabağ iqtisadi rayonunun da yaradılması vacibdir.

İcraçı direktorun müavini Gəncə-Qazax və Aran iqtisadi rayonlarının tərkibinə yenidən baxılmasının da günün tələbi olduğunu deyib: “Diqqət yetirərsiniz ki, Fərmanda azad olunmuş ərazilərin ölkəmizin iqtisadiyyatına reintegrasiyası digər iqtisadi rayonlar, o cümlədən Gəncə-Qazax və Aran iqtisadi rayonları üzrə planlaşdırma işinin səmərəliliyinin artırılmasını, iqtisadi idarəetmədə çevikliyin təmin olunmasını və bu məqsədlə həmin iqtisadi rayonların tərkibinə də yenidən baxılmasının zəruriliyi vurğulanır. Onun üçün də Gəncə-Qazax iqtisadi rayonunun əvəzinə Gəncə-Daşkəsən iqtisadi rayonu (Gəncə və Naftalan şəhərləri, Daşkəsən, Goranboy, Göygöl və Samux rayonları) və Qazax-Tovuz iqtisadi rayonu (Ağstafa, Gədəbəy, Qazax, Şəmkir və Tovuz rayonları) yaradılıb. Ölkənin ən böyük iqtisadi rayonu olan Aran iqtisadi rayonunun da tərkibinə yenidən baxılıb və 3 iqtisadi rayon - Mərkəzi Aran iqtisadi rayonu (Mingəçevir şəhəri, Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir, Ucar, Yevlax və Zərdab rayonları); Mil-Muğan iqtisadi rayonu (Beyləqan, İmişli, Saatlı və Sabirabad rayonları); Şirvan-Salyan iqtisadi rayonu (Şirvan şəhəri, Biləsuvar, Hacıqabul, Neftçala və Salyan rayonları) yaradılıb”.

R.Hüseyn qeyd edib ki, iqtisadi rayon - ölkə miqyasında təsərrüfatın ixtisaslaşma istiqamətlərinə görə fərqlənən ərazilərdir. Yeni reallıq iqtisadi rayonlaşdırma yeni yanaşmanı əsaslandırır. Azərbaycanda iqtisadi rayonların yeni bölgüsü, xüsusən Qarabağın bərpası və inkişafı istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin səmərəliliyinin artırılmasına töhfə verəcək. Ölkədə iqtisadi idarəetmədə çevikliyin təmin olunmasına, institusional islahatlar aparılmasına xidmət edəcək, xüsusən də iqtisadi rayonlar üzrə planlaşdırma işinin səmərəliliyini artıracaq. Regionların sosial-iqtisadi inkişaf proqramı, eyni zamanda, Qarabağın inkişaf strategiyası da iqtisadi rayonların yeni bölgüsünə uyğunlaşdırılacaq.

Fizuli və Zəngilan rayonları üzrə mina xəritələrinin Ermənistan tərəfindən Azərbaycanla verilməsini bir neçə istiqamətdə təhlil etmək lazımdır. Bu sözləri SIA-ya verdiyi açıqlamasında politoloq Anar Əliyev deyib. Politoloq vurğulayıb ki, birincisi bu, xəritələrin əldə edilməsi Azərbaycan dövlətinin və bu dövlətin lideri cənab Prezident İlham Əliyevin Ermənistan üzərində növbəti bir qələbəsidir və bu uğurların, bu qələbələrin davamlı olacağını

düşünürəm və faktiki nəticələrini isə biz növbəti rayonlar üzrə mina xəritələrinin təhvil verilməsi istiqamətində addımların atılmasında görəcəyik.

"Mən hesab edirəm ki, burada çox mühüm amillərdən biri məhz Ermənistanda keçirilən növbədənəkar parlament seçkilərindən sonra Nikol Paşinyan və onun partiyasının inamlı qələbə çalması, təkbaşına hökuməti formalaşdırmasından sonra Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibət-

"Bu, Azərbaycan Dövlətinin və cənab Prezidentin növbəti qələbəsidir"

lərin tənzimlənməsi istiqamətində atılmış ilkin addımlardır və bu addımlar onu deməyə imkan verir ki, Paşinyan və onun komandası bundan sonra da Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətlərin yaxşılaşdırılması, münasibətlərin düzəlməsi istiqamətində bir çox istiqamətli, eyni zamanda mina xəritələrini əhatə edən addımların atılmasında biz növbəti irəliləyişləri müşahidə edə biləcəyik. Digər bir məsələ, mən hesab edirəm ki, çox mühüm amillərdən biri məhz Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin tənzimlənməsi, sülh münasibətlərinin formalaşması, eləcə də Qarabağ bölgəsində sülhməramlı missiyanın həyata keçirilməsi məsuliyyətini öz üzərinə götürən Rusiyanın son dövrlər Qərbi Avropa dövlətləri və Amerikanın aktivləşməsi, Qafqazda aktivləşməsi fonunda növbəti gedişi, növbəti addımı kimi qiymətləndir-

məliyik. Çünki, bildiyimiz kimi, birinci dəfə mina xəritələrinin təhvil verilməsi Amerika dövlətinin təşəbbüsü və Gürcüstanın vasitəçiliyi ilə həyata keçirilmişdi. Ona görə də sürə Qafqazda mövqelərini möhkəmləndirmək və proseslərə nəzarəti öz üzərində saxladığını nümayiş etdirmək üçün belə bir uğurlu gediş etdi və Ermənistan tərəfindən mina xəritələrinin, Fizuli və Zəngilan rayonları üzrə mina xəritələrinin alınıb Azərbaycana təhvil verilməsi istiqamətində uğurlu bir addıma imza atılmış oldu.

Mən hesab edirəm ki, mina xəritələrinin Azərbaycan tərəfinə təhvil verilməsi diplomatiyada çox geniş bir yanaşma, çox geniş bir termin kimi istifadə olunan Primary indication, yəni ilşin işartı, ilkin əlamət kimi qiymətləndirilməlidir və bu ilkin işarə onu deməyə imkan verir ki, bundan sonra biz

tədricən Ermənistanla Azərbaycan arasında bir çox istiqamətləri əhatə edən əlaqələrin qurulması, xüsusilə də Zəngəzur dəhlizinin açılması istiqamətində uğurlu addımların şahidi olacağıq.

Mina xəritələrinin verilməsi həm də Qarabağ bölgəsində Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi yenidənqurma və quruculuq işləri, bərpə işlərinin çox sürətlə həyata keçirilməsi və vitındaşlarımızın Qarabağdan köçkün düşən insanların öz dədə-baba yurdlarına qayıdışını daha da sürətləndirəcəkdir. Bu, Azərbaycan dövlətinin regionda nüfuzunu, regionda prosesləri idarəetmə imkanlarını daha da genişləndirəcək və mən hesab edirəm ki, bundan sonra da biz belə uğurlu gedişlərin, belə uğurlu addımların şahidi olacağıq", deyər Anar Əliyev bildirib.

İnam Hacıyev

Xanımların maşın sürməsi niyə birmənalı qarşılanmır?

"Qadınlar bütün sahələrdə olduğu kimi həm ictimai, həm də mülki nəqliyyatın idarə edilməsinə başlayıblar. Dünyanın hər yerində olduğu kimi Azərbaycanda da bu belədir. Qadın böyük qüvvədir və qadınlarımız istər mətbəxdə, istər ictimai və biznes işində, mədəniyyət, təhsil və digər sahələrdə artıq öz sözlünü deyiblər. Elə xanımlarımız var ki, onlar həm də öz sahəsinin trendini və brendini yarada bilib. Bu baxımdan biz o xoşbəxt cəmiyyətlərdən ki, qadınlarımızın həm ölkənin idarə edilməsində, həm də siyasətdə, bələdiyyələrdə, Milli Məclisdə, icra sturukturlarında, məhkəmələrdə iştirakına şərait yaratmışıq. Həm də onların istənilən sahədə özünü göstərməsinə heç bir maneə yoxdur". Bu sözləri SIA-ya açıqlamasında analitik-ekspert, yazıçı-kulturoloq Aydın Xan Əbilov deyib.

Onun sözlərinə görə, 1918-ci ildən etibarən Azərbaycan qadınları ilə kişiləri arasında bütün sərhədlər demək olar ki, götürülmüş və konstitusiyamızda da qadınla kişi arasında heç bir hüquq, haqq və digər istiqamətdə qeyri bərabərlik yoxdur: "21-ci əsrdə qadınlar kişilərin istifadə etdiyi bütün vasitələr-

dən, o cümlədən nəqliyyatdan maksimum yararlanmağa çalışırlar. Çox sürətlə irəliləyən bir zəmanədə yaşayırıq. Artıq Bakı ilə yanaşı, bölgələrdə belə sürücülük edən, yaxud öz fərdi avtomobilini idarə edən, hətta sürücülük məşğul olan qadınların sayı durmadan artır. Digər məsələ isə, "qadınlarımız əksər kişilər kimi normal maşın idarə edirlərmi?", "onlar bütün qanun-qaydalara əməl edirlər?", "nə qədər qəza törədirlər?", "tixaclara səbəb olurlar?" kimi suallardır".

"Ümumiyyətlə, həmişə mübahisə mövzusu olub ki, qadın və kişi beyni eyni cür işləyir. Ona görə də xanımların sürücülük etməsinə bir qədər qəribə baxırlar. Amma bütün bunlar artıq 20-ci əsrdə qalib və kimin necə qarşılaşacağından asılı olmayaraq qadın öz maşınını idarə edirsə, bunu ancaq alqışlamaq lazımdır. Çünki, bu insan həm pulunu, həm də zamanını idarə etməyi bacırır. Bu çox önəmli bir məqamdır".

Aydın Xan Əbilov sözlərinə belə davam edib: "Azərbaycan mədəniyyəti açıqdır. Yəni, Avropadan və Şərqdən gələn istənilən müsbət, bəzən də mənfi tendensiyalı tex-

nologiyaları qəbul edir. Qadınlarımızın avtomobil idarə etməsi, kişilərinə dayaqlı durması, ailənin iqtisadi vəziyyətinə kömək etməsi, öz şəxsi biznesini yaratması, zamanını idarə etməsi baxımından çox önəmlidir. Qadın əgər avtomobil idarə edə bilirsə, artıq onun həyat yoldaşı da rahat olur. Yəni, kişinin onu gəlib harasa aparmasına ehtiyac qalmır".

"Ümumən götürdükdə isə, sürücülük və yol mədəniyyəti baxımından insanları qruplara bölmək, qınamaq olmaz. Dayanma yerində dayanıb digər avtomobillərin hərəkətinə maneə olan qadın da, kişi də eyni şəkildə qınanmalıdır. Amma sən qadınsansa maşın sürməməlisən düşüncəsi, feodal və quldarlıq dövrünü tətbiq etməyə heç kim icazə vermir. Dövlət bunu qadağan edir. Cəmiyyətin normativ əxlaq dəyərləri də buna qarşıdır".

"Bəzi insanlarda belə bir düşüncə var ki, əgər qadın maşın sürürsə deməli onu öz pulu ilə almayıb. Yəni, bu maşın ona hansısa əyləndiyi, sevgilisi olduğu məşuq tərəfindən alınıb kimi düşünülür. Bakının yollarına baxdıqda. Orta nəsilən çox gənc qızların maşın sürdüyünü şahidi oluruq. Bəlkə də, ictimai qınaq buna görədir. Yəni, sən gənc olaraq heç bir yerdə işləmirsən və birdən birə çox bahalı maşın sürürsən?! Bu əlbəttə şübhə doğuracaq və bu şübhənin arxasında həqiqət dursa-durmada da cəmiyyət bunu qınayacaq. Bu qonşu ölkələrin cəmiyyətində də belədir. İnsanları hansısa bir sahədə çalışdırığına, nəqliyyat vasitəsi idarə etdiyinə görə qınağa çəkmək olmaz. Bu ən azı əxlaqsızlıqdır. Xanımlara bir tövsiyyə var ki, avtomobili yaxşı idarə etsinlər. Təlimlərə getmədən pul ilə sürücülük vəsiqəsi aldıqları üçün müəyyən

Qazilər "Məşğulluq marafonu"na necə müraciət edə bilər?

Şəhid ailələrinin üzvləri və Vətən müharibəsində yaralanmış qazilərin məşğulluğunun təminatı məqsədilə başlanılan "Məşğulluq marafonu"na müraciət üçün qeydiyyat forması hazırlanıb. Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyindən SIA-ya verilən məlumata görə, marafondan faydalana-raq işlə təmin olunmaq istəyən şəhid ailəsi üzvləri və Vətən müharibəsində yaralanmış qazilər <https://dma.gov.az/layiheler/mesgulluq-marafonu> linkinə daxil olaraq özləri haqqında məlumatları qeyd etməklə müraciətlərini edə bilərlər.

Qeyd edək ki, artıq marafona qoşulan işəgötürənlərin sayı 200-ə, onlar tərəfindən e-sistemə daxil edilən vakansiyaların sayı 900-ə yaxındır. Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən başlanılan marafona qoşulmaq istəyən işəgötürənlər də bu məqsədlə vakansiyalarını <https://dma.gov.az/layiheler/mesgulluq-marafonu> linkinə daxil olmaqla göndərə bilərlər. Qəhrəmanlarımızın məşğulluğuna birgə dəstək olaq!

qezalar törədirlər. Bunlara fikir vermək lazımdır. Ümumiyyətlə, qadınla kişili insanlar minimalist və sadə olmalıdır".

Məsələ ilə bağlı nəqliyyat eksperti Ərşad Hüseynov da münasibət bildirib: "Bildiyimiz kimi qadın sürücülər son vaxtlar çoxalmağa başlayıblar. Müstəqillik dövründən əvvəl Azərbaycanda bəlkə də 10-15 qadın sürücüyə rast gəlmək olardı. Hətta müstəqilliyin ilk illərində, təxminən 2000-ci illərdə də qadın sürücülər çox az olub. Amma 2000-ci ildən başlayaraq onların sayı artmağa başladı. Hal-hazırda bu müəyyən mənada bu dəb halını alıb. Əvvəl qadınlar düşünürdü ki, "görəsən mən maşın sürürə bilərəmmi?" və yaxud "maşın sürsəm cəmiyyət mənə necə qarşılayar və nə deyər?". Kişilərdə düşünürdü ki, "mənim qızım, anam və yaxud da həyat yoldaşım maşın sürsə, cəmiyyət mənə nə deyər?". Düşünürəm ki, biz artıq bu baryeli aşmışıq. İndi qadınların avtomobil idarə etməsinə qarşı çıxan çox nadir insan var. Demək olar ki, hər kəs bunu normal qarşılayır".

Onun sözlərinə görə, dünyanın

ən nəhəng ölkələrindən biri olan ABŞ-da qadın sürücülər kişilərdən çoxdur: "Orada təxminən 210-215 milyon sürücü var və bu miqdarın təxminən 110 milyon qadın sürücülərinə düşür. İran İslam Respublikasında da qadın sürücülərin sayı daha çoxdur. Baxmayaraq ki, orada islam şəriət qaydaları var, amma yenə də buna normal baxılır. Yanaşmanın birmənalı olmaması psixoloji baxımla bağlıdır. İndi isə bu problem biraz azalıb".

Ekspert sözlərinə belə davam edib: "Qadınların yollarda az olması onların daha diqqətçəkən olması deməkdir. Belə bir fərqli duyumu var. İndi isə çox az adamın diqqətini cəlb edir. Statistika nəzər salsaq, Azərbaycanda ağır yol qəzalarının əksəriyyətini kişilər törədirlər. Çox nadir hallarda qadınlar ağır qəza törədə bilər. Həmçinin, qadınların avtomobil daha asta idarə edir. Burada əsas peşəkarlıqdır. Peşəkar olduqdan sonra sürücünün qadın və kişi olmasının heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Müasir avtomobillərin idarə olunması da rahatdır".

Ayşən Vəli

Klinik-psixoloq Kerem Yılmaz: “Gənclər bir işi pula görə deyil, sevdiklərinə görə etsinlər”

Türk xalqının böyük oğlu Mustafa Kamal Atatürk “Azərbaycanın sevinci bizim sevincimiz, kədəri kədərimizdir”, Ulu Öndər Heydər Əliyev isə “Biz bir millət iki dövlətlik” tarixi fikirləri zaman-zaman öz təsdiqini tapıb. Biz bunu 30 il işğal altında olmuş Qarabağın azadlığı uğurunda aparılan 44 günlük Vətən müharibəsində gördük.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin qətiyyəti sayəsində Azərbaycan Ordusu 44 gündə Zəfər tarixini yazdı. Müharibənin ilk günündən Türkiyənin Azərbaycanın yanında olduğunu bildiren dost, qardaş ölkənin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bu həlledici məqamda ölkəmizi təqəmmülə, hər zaman yanımızda oldu. Qalibyyətə nəticələnən Vətən müharibəsindən sonra da qardaş ölkənin rəhbərliyi, həkimləri, sadə vətəndaşları öz dəstəklərini qazılarımızdan, müharibədən fiziki-mənəvi zərər görmüş insanlarımızdan əsirgəmədilər. Onlarla müharibə qazisi Türkiyənin müxtəlif klinikalarında müalicə alaraq, Vətənə qayıdıblar.

Bakiya gələn türkiyəli psixoloqlar insanlara psixoloji yardımlar göstərirlər.

Bu günlər Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən Türkiyədən dəvət olunmuş peşekar klinik-psixoloq və psixoterapevtlər müharibə nəticəsində mənəvi-psixoloji problemlər yaşayan vətəndaşlarımızın, o cümlədən uşaq və yeniyetmələrin psixoloji reabilitasiyasını həyata keçirirlər. Bu yardımlarda fəal iştirak edənlərdən biri də klinik-psixoloq Kerem Yılmazdır.

Kerem Yılmaz 1996-cı il fevralın 5-də İstanbulda anadan olub. İstanbul Gelişim Universitetində bakalavr və magistr təhsili alıb. Psixodinamik məktəbin inkişaf etmiş EMDR terapevtidir. Uzun müddət Bakırköy Mazhar Osman Ruhü və sinir xəstəlikləri xəstəxanasında təcürbə keçib.

Eyni zamanda, İstanbulda müxtəlif psixiatriya klinikalarında və psixoloji məsləhət mərkəzlərində fəaliyyət göstərib. Hazırda psixi sağlamlıq mütəxəssisləri üçün təlim və seminarlar təşkil edir. Kerem Yılmazla görüşümüz zamanı o Azərbaycanın Vətən müharibəsində parlaq qələbə qazanmasından çox qürurlandığını söylədi və qələ-

bə münasibətlə bütün Türk dünyasını təbrik etdi. Klinik-psixoloq Kerem Yılmazla müsahibəni təqdim edirik:

- Kerem bəy, necə oldu Azərbaycana gəldiniz, ailəniz bura gəlmək qərarınızı necə qarşıladı?

- Türkiyə qədər Azərbaycanda mənə doğma və əzizdir. Azərbaycana gəlməyim bir anlıq qərarımla oldu. İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra şəhid ailələri, müharibə iştirakçıları, qazilər, terror qurbanları ilə bağlı bir layihə olduğunu eşitdim. İlk eşidəndə belə bir layihənin olması mənə çox qürurlandırdı. Mənəvi yükü yüksək olan bir layihə idi mənim üçün. Sənədlərimi göndərdim və bu layihənin bir parçası oldum. Ailəmə bura gəlməyimi dəyəndə təəccübləndilər. Mənkə, heç

vaxt ailəmdən bu qədər uzaq qalmamışam. Ancaq bu layihə haqqında ailəmə dəyəndə mənə dəstəklədilər.

- Neçə vaxtdır burdasınız?

- 4 aydır Azərbaycandayam. İlk öncə 45 gün Bərdə rayonunda oldum, ondan sonra Qəbələyə getdim. Əsasən döyüş bölgələrinə yaxın ərazilərdə olmuşam. Bir müddət Bakıda yardımlarımızı davam etdirdik. Hazırda Milli Onkologiya Mərkəzində və Talasseyiya Mərkəzində insanlara psixoloji yardımlar göstərirəm.

- Çətin deyil, hansısa problemlərlə üzləşmişsinizmi?

- Bir az dilə görə mən və həmkarlarım çətinlik çəkəcəyimizi düşünürdük, amma inanılmaz dərəcədə asan bir tənzimləmə dövrü keçdik. Uşaqlar və gənclər türk seriallarını, cizgi filmlərini və yarışma proqramlarını izlədikləri üçün türk dilində çox yaxşı danışirlar. Xüsusilə Azərbaycan xalqının qonaqpərvərliyi bizi çox sevindirdi. Təxminən 4 min seans keçirdik. Başlanğıcda müharibədən kədərənəkdə aldığımız nəticələr bizi sevindirir. Hazırda böyük xoşbəxtliklə çalışmağa davam edirik.

- Azərbaycanla bağlı hansısa bir planlarınız varmı gerçəkləş-

dirmək istədiyiniz?

- Əlbəttə, hər zaman Azərbaycanın yanında olmaq, burdakı həmkarlarımla bir yerdə, hər iki dövlətin gözəl gələcəyi, inkişafı üçün planlarım və layihələrim olacaq.

- Kerem bəy, özünüz də gəncsiniz, bir gənc psixoloq kimi gənclərə nə demək istərdiniz?

- Həmişə güclü və cəsarətli olunlar. Təcürbə qazanmaq üçün səhv etməkdən çəkinməsinlər. Bir müdrik insana “necə bu qədər təcürbəli olmusan” sualını edilər, o, “səhv etməklə” cavabını verir. Çünki ən yaxşı təcürbə səhv etməklə qazanılır. Çox oxusunlar, çox səyahət etsinlər və ən əsası sevdikləri işlə məşğul olsunlar. Gənclər bir işi pula görə deyil, sevdiklərinə görə etsinlər. Azərbaycan xalqına minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Bura gəldiyimiz ilk gündən azərbaycanlı qardaşlarımız evlərini bizə açdılar, qonaqpərvərlik göstərdilər. Azərbaycanın hər bir yerində Türkiyə və Azərbaycan bayraqlarını bir yerdə asıldığını görmək bizi çox qürurlandırdı. Azərbaycan ilə Türkiyə arasındakı dostluq və qardaşlıq sonsuza qədər davam edəcəkdir.

Xəyalə Hacıyeva

Araik Arutyunyan “dezertir” axtarışına çıxıb...

44 günlük müharibəki sarsıdıcı məğlubiyyətdən sonra “təxtdən” düşən və artıq dediyi sözün kəsəri belə qalmayan Araik Arutyunyan əriməkdə olan “varlığını” sübut etmək üçün “əmr imzalayıb”. Belə ki, Arutyunyan məlum müharibə zamanı səfərbərlikdən yayınıb fərarilik edən məmur və onların qohumlarının işdən çıxarılması barədə göstəriş verib.

Onun sözlərinə görə, guya erməni məmurlar ancaq Xocavənd, Əsgəran və Ağdərədə öz işlərinin öhdəsindən “ləyaqətlə gəliblər”.

Maraqlıdır ki, Arutyunyan məmur deyərək, sən demə, tək-cə “dövlət aparatı” işçilərini deyil, həm də müəllim, həkimlər, lobarant və s. nəzərdə tutmuş. Onun dediyindən belə başa düşülür ki, məhz həmin şəxslərin fərarilik etmələri, o biri erməniləri məğlub duruma salıb.

...Burada mənim üçün maraqlısı bilirsiniz nədir? Arutyunyanın Xocavənd, Əsgəran və Ağdərədəki “məmur müəllimləri” “az qala “qəhrəman” edib həmin müəllimlərin “igidliklərinə, onların bu əraziləri özlərində saxlaya bildiklərinə görə verdiyi “dəyər”.

Qəribədir, yəni doğrudanmı, Arutyunyan 44 günlük müharibə dövründə Azərbaycan Ordusunun elə də uzaq olmayan gələcəkdə həmin ərazilərin öz sahiblərinə, yeni Azərbaycana qaytarılacağını əsas tutaraq həmin rayonlar üzərinə gəlmədiyini anlamır? Təbii ki, o bütün bunları yaxşı qanır. Sadəcə olaraq, dediyimiz kimi, artıq ermənilərin hafizələrindən silinməyə doğru gedən “varlığını” göstərmək üçün müharibə dövründə saxta sənəd alıb aradan çıxan “məmurlara xox” gəlməklə, hələ ki, “təxtdə” oturduğunu ermənilərin gözüne soxmağa çalışır...

Amma mən əminəm ki, bu gün bizim ərazimizdə qalan tək-cə erməni “məmur müəllimlər” deyil, digərlərini də yoxlasanız əksəriyyəti, ruslar demiş “dezertir” çıxacaq.

...Maraqlıdır, 44 günlük müharibə dövründə küncdə-bucaqda gizlənib, arada bir qaraltı salan Araik artıq onun “dezertir”liyinə dəlalət edən ilk siqnalı alıb. Belə ki, yaxınlarda onun saxta vəzifəsindən qovulacağı deyilir.

Ağasəf Babayev

“Geosiyasi realığı dəyişməyə cəhd göstərirlər”

“Ermənistan tərəfinin vaxtaşırı həmsərhəd nöqtələrdə və Ağdam istiqamətində Azərbaycan ordusunu atəşə tutması ənənəvi erməni təxribatçılıq xislətindən irəli gəlir”. Bunu SİA-ya açıqlamasında politoloq Sahil İsgəndərov deyib.

Sahil İsgəndərovun sözlərinə görə, bu gün Paşinyan Moskvağa çağırılıb və Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə görüşlər keçirilir: “Bu müstəvidə Moskva konkret olaraq Paşinyana üç tərəfli bəyannamənin müddələrinin həyata keçirilməsi ilə bağlı tələblər qoyacaq. Paşinyanın bəzi məsələlərdə vaxtında addım atmaması Ermənistan cəmiyyətində seçkilərdəki müəyyən narazılıqlarla izah olunur. Düşünürəm ki, Moskva üçtərəfli bəyannamədə məhz özünün də maraqlarına cavab verən müddələrin tezliklə həyata keçirilməsinə çalışacaq. Rusiyadakı bu görüşlərdə və müzakirələrdə Paşinyan xəbərdar olunacaq. Bu ərəfədə Ermənistan tərəfinin təxribat törətməsi, sonra Azərbaycan tərəfini günahlandırması Moskvanı siyasi şantajla cəlb etmə cəhdini göstərirdi.

Qeyd edim ki, belə mə-

qamlarla və bu cür təxribatlar törətməklə Ermənistan Azərbaycanla Rusiya arasında müəyyən narazılıqlar yaratmaq istəyir.

Ona görə ki, burada Rusiya sülhməramlıları yerləşsə və vəziyyətə nəzarət edərsə, Ermənistan tərəfinin bu təxribatlarının qarşısı məhz Rusiya sülhməramlıları tərəfindən qəti şəkildə alınmalıdır. Azərbaycan öz narazı mövqeyini ortaya qoyub. Lazım gəldikdə, Azərbaycan tələb edə bilər ki, bölgə Silahlı Qüvvələrin nəzarətinə keçsin. Bu məqamda etiraf etmək lazımdır ki, Ermənistan müəyyən dərəcədə istəyini nail olub. Çox təəssüflər olsun ki, Türkiyə və Rusiya birgə hərbi monitorinqin təmsilçiləri dünən həmin insidentlə əlaqədar birgə məlumat veriblər. Lakin, çox keçmədən Rusiyanın Müdafiə Nazirliyi bəyannat verib ki, orada heç bir insident baş verməyib, vəziyyət nəzarət altındadır və

atəşkəs pozulmayıb. Bu bəyanatın verilməsində bir çox anlaşılmayan məqamlar var.

Rusiya-Türkiyə monitorinqində fəaliyyət göstərən Rusiya təmsilçiləri insidentin baş verdiyini deyir, lakin Rusiyanın Müdafiə Nazirliyi başqa cür çıxış edərsə, bunun özü böyük bir sual doğurur.

Sözsüz ki, bu, Azərbaycan tərəfinin haqlı təəccübünə və narahatlığına səbəb olub. Buradan belə nəticə çıxır ki, Rusiya Müdafiə Nazirliyi sülhməramlıların fəaliyyətinə nəzarət edə bilmir.

Rusiya Müdafiə Nazirliyi öz sülhməramlılarının fəaliyyətlərinin üzərinə kölgə salmaqdan çəkinir və onlara hər vaxt bəraət qazandırmamağa çalışır ki, sülhməramlılar öz missiyalarını dəqiq yerinə yetirirlər.

Düşünürəm ki, bunun özü yalnız bir yanaşmadır. Rusiya tərəfi bu məsələdə

daha məsuliyyətli olmalıdır. Eyni zamanda Azərbaycanın haqlı olaraq yaranan suallarına cavab verməlidirlər ki, bu təxribatlar niyə davam edir? Ermənistan bu təxribat yolları ilə Azərbaycan və Ermənistan arasında sərhədlərin delimitasiya və demokrasiya məsələsinə maneə olmaq istəyir.

Bu insident Ağdamda baş versə də, bilirik ki, vaxtaşırı sərhəddə də belə hadisələr baş verir. Əsas məqsəd Azərbaycan, Türkiyə və Rusiya arasındakı üçbucacağın pozulmasıdır. Yəni, bölgədəki yeni geosiyasi realığın arxitektura və təminatçısı olan bu 3 ölkə arasında narazılıq və qıcıq yaratmaqdan ibarətdir. Bununla da gündəmdə və fəaliyyətdə olan geosiyasi realığı dəyişmək istəyirlər. Hadisələrin sifir nöqtəsinə qaytarılmasına cəhd var. İstənilən halda buna nail olunmayacaq və Ermənistanın təxribatları cavabsız qalmayacaq”.

Qönçə Quliyeva

“Dəmir yumruğ”un növbəti gücü - “xəritə oyununa” son qoyulur”

“Mina xəritələrinin əldə edilməsi “Dəmir yumruğ”un növbəti təntənəsi, işğalçı ölkənin “xəritə oyununa” son qoyulmasıdır. Bu həm də on minlərlə vətəndaşımızın, o cümlədən minatəmizləyənlərin həyatını təhlükədən xilas edəcək və işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə Prezident İlham Əliyev tərəfindən əsas qoyulan tikinti və yenidənqurma layihələrini və məcburi köçkünlərin qayıdışı prosesini sürətləndirəcək”. Bu fikirləri YAP Tərtər rayon təşkilatının sədri Ramiz Şabanov SIA-ya açıqlamasında bildirib.

R.Şabanov vurğulayıb ki, müharibənin başa çatmasından sonra Ermənistanın geri çəkilmək torpaqlarımızı minaladığı məlum oldu: “Bu bir daha Ermənistanın terrorçu siyasətinin təsdiqi oldu. Düşmən işğaldan sonra nəinki bütün binalarımızı, bütün tarixi abidələrimizi dağıdıb, eyni zamanda hər tərəfi minalamışdı. O cümlədən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin əks-hücum əməliyyatlarından sonra məcburi geriçəkilmə mərhələsində də Ermənistan Azərbaycan tərəfinə mümkün qədər daha çox ziyan vurmaq və evlərinə qayıdacaq mülki əhaliyə əlavə maneələr yaratmaq üçün məqsədlə şəkildə həmin ərazilərdə kütləvi şəkildə minalar yerləşdirib. Minalar təkcə təmas xəttinə yaxın olan ərazilərə yox, şəhərlərə, yollara, önəmli strateji yüksəkliklərə basdırılıb. Hərbi əməliyyatların başa çatmasından sonra Ermənistan hər vaxt mına xəritələrini verməkdən imtina edirdi. Əsas bəhanələri də o idi ki, guya, minalar basdırılarkən qeydiyyat aparılmayıb”.

R.Şabanov bildirib ki, Prezident İlham Əliyev Ermənistanın mına xəritələrini verməkdən imtina etməsini hərbi cinayət adlandırmışdı: “Burada ən böyük çətinlik ondan ibarətdir ki, Ermənistan tərəfi bizə mına xəritələrini vermirdi, bundan imtina edir. Halbuki biz dəqiq bilirik ki, onlarda belə xəritələr var. Sadəcə olaraq, bu xəritələri verməmək Ermənistanın növbəti hərbi cinayətidir”. Lakin dövlət başçımızın qətiyyətli “Dəmir yumruq” siyasəti nəticəsində ilk olaraq iyunun 12-də Ağdam rayonu

üzrə tank və piyada əleyhinə 97 min minanı özündə əks etdirən xəritələri Azərbaycan təqdim etdi. Mina xəritələrinin Azərbaycana verilməsi, ilk növbədə, onu göstərdi ki, Prezident İlham Əliyevin Ermənistanı buna məcbur etmək üçün yürütdüyü prinsipial və məqsədyönlü siyasət öz uğurlu nəticəsini verməkdədir. İyulun 3-də isə Ermənistan tərəfindən işğal dövründə Füzuli və Zəngilan rayonlarında basdırılmış tank və piyada əleyhinə təqribən 92 min minaya dair xəritələr Rusiya Federasiyasının təşəbbüsü ilə Azərbaycana təqdim edildi. Bu hadisə bir daha göstərdi ki, Azərbaycanın mına xəritələrinin mövcud olması barədə iddiaları tamamilə haqlı, Ermənistanın bəhanələri isə yalan imiş və yenə də işğalçı ölkənin növbəti “xəritə oyunu” baş tutmadı”.

Ermənistanın Füzuli və Zəngilan ərazilərində minalanmış ərazilərin xəritələrini qaytarması Prezident İlham Əliyevin diplomatik məharətinin nəticəsi olduğunu deyən YAP Tərtər rayon təşkilatının sədri Ramiz Şabanov növbəti aylarda digər rayonların da minalanmış ərazilərinin xəritəsi Azərbaycana təhvil veriləcək və Ermənistanın bu hərbi cinayətinə son qoyulacağı: “İşğaldan azad edilmiş Ağdam rayonundan sonra Füzuli və Zəngilan kimi ən çox minalanmış ərazilərin xəritəsini təhvil almaq böyük uğurdur. Prezidentin də qeyd etdiyi kimi, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə, hətta 6 qat mına basdırılmış ərazilər var. Görünür, ermənilər bunu etməklə müdafiə xətti qurmağa çalışıblar. Lakin elə ərazilər də var ki, ermənilər ora minaları son günlərdə tələsik basdırıb çıxıblar. Əllərində olan bütün partlayıcıları hara gəldi basdırıblar. Yəni, ermənilərin verdiyi bu minalanmış ərazilərin xəritələrinə tam güvənmək olmaz. Baxmayaraq ki, Azərbaycan

insan itkisinin qarşısını alınmasında əhəmiyyətli rol oynamasıdır. Son bir neçə ayda 100-dən çox Azərbaycan vətəndaşı bu minaların qurbanına çevrilib. Çoxlu sayda insan dünyasını dəyişib”.

YAP Tərtər rayon təşkilatının

tərəfi elə ilk günlərdən etibarən minalardan təmizləmə əməliyyatını davam etdirir, istənilən halda, bu, Qarabağa qayıdışı prosesini sürətləndirəcək. Yeri gəlmişkən, Füzuli ən böyük infrastruktur layihələrinin həyata keçirildiyi ərazilərdədir. Mina xəritələrinin alınması, həmçinin regionlardakı infrastruktur layihələrinin daha sürətlə həyata keçirilməsinə şərait yaradacaq”.

Mina xəritələrinin təqdim olunması quruculuq işlərinin aparılması prosesini də sürətləndirəcəyini vurğulayan R.Şabanov işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən əsas qoyulan tikinti və yenidənqurma layihələrini və məcburi köçkünlərin qayıdışı prosesini sürətləndirəcək: “Artıq bölgədə ciddi quruculuq işlərinə başlanılıb. Qısa müddətdə bu ərazilərdə həyat öz axarına qayıdacaq. Eyni zamanda, minaların xəritələrinin Azərbaycana verilməsi onların aşkarlanması üçün sərf olunan xərclərin azaldılmasına gətirib çıxaracaq. Burada ən vacib məsələlərdən biri də xəritələrin əldə edilməsinin

tının sədri həmçinin terrorçuluqda şübhəli bilinən 15 nəfər erməninin Ermənistanə təhvil verilməsini Azərbaycan dövlətinin humanist addımı kimi qiymətləndirib: “Mina xəritələrinin müqabilində Azərbaycan tərəfi məhkəmənin hökmü ilə azadlıqdan məhrum edilmiş və təyin edilmiş cəza müddəti bitmiş 15 nəfər erməni əsilli şəxsi Ermənistanə təhvil verib. Bu, Azərbaycanın humanist siyasət yürütdüyünü bir daha bütün dünyaya sübut etdi”.

R.Şabanov onu da vurğulayıb ki, Prezident İlham Əliyevin strateji və taktiki siyasəti davam edir: “Çünki qarşıda hələ çox işlər durur. Ermənistan da zənn etməməlidir ki, Ağdam, Füzuli, Zəngilanla hər şey bitdi, işğaldan azad olunan digər rayonlara basdırılan minaların da xəritəsi tək-tək Azərbaycana təhvil verilməlidir. Bunu məcbur qalmadan etsə, hər şey bu ölkənin özü üçün də faydalı olacaq. Çünki Azərbaycan şərtləri dikte edən tərəfdir. Qarabağ Azərbaycandır!”.

Rəfiqə HÜSEYNOVA

Zombi sürüsü yeni mitinqlərdə nə görür?

Zərdüş Quluzadə

Son günlərdə sosial şəbəkələrdə müxalifətin yeni mitinq keçirəcəyi ilə bağlı planlar paylaşılır. Xaricdə oturan “Küfərbaz youtuber”lər də onların sıralarına qoşulub müxalif şüarlar səsləndirirlər. Maraqlısı budur ki, başı dövlətinin ərazi bütövlüyünə, inkişafına qarışan hakimiyyətə hansı tənqidləri etmək olar? Görəsən onlar deməyə nələrsə tapacaqlar? Şübhəsiz ki, bəli. Belə ki, indiyədək hakimiyyəti günahlandırmaq üçün hər bir fürsəti dəyərləndirən, siyasi cəhətdən ölü bir müxalifətimiz var. Bəlkə də onlar sırf canlı görünmək üçün mitinqlərə qoşulub gəzişirlər. Bu cəhətdən onları canlı ölü - zombi də adlandırmaq olar. Beləliklə bu zombi sürüsü yenə də küçələrə axışib öz viruslarını yaymağa hazırlaşır.

Müxalifətdə olan partiyalara normativ yanaşmaq. Onlar iqtidar partiyaların işini müşahidə və nəzarət altında saxlamalı, sağlam və əsaslı tənqidlər etməlidir. Yeri gəldikdə isə onlar kompromis göstərərək koalisiyalar yaradıb, seçkilərdə potensial olaraq qalib gələ bilən birlik yaratmalıdır. İndi isə onlara empirik baxış çərçivəsindən nəzər salmaq. Yəni onlara “necədir?”, “nədir?” suallarını verək. Onlar əsassız tənqidlər edirlər, böhtanlar atırlar öz dövlətlərinin ayağını çəkməyə çalışırlar. Həm də onların bir çoxu “5-ci kalon” kimi fəaliyyət göstərərək hər fürsətdə agent fəaliyyəti göstərirlər. Digər bir qismi isə xalqa onların eşitmək istədiklərini deyərək tamamilə populist fəaliyyət göstərirlər. Lazımsız zamanlarda öz toplanma azadlıqlarından istifadə edərək ictimai asayışı pozurlar.

Müxalifətin bütün bu cəhətlərini bir ad altında birləşdirmək olar. Onlar bir zombi sürüsü kimi kaos, infeksiya, şüursuzluq daşıyıcısıdırlar. Mənə elə gəlir ki, bu canlı öülər evdə qalıb çürüməsinlər deyərək, aralıq meydanlara çıxıb kütləvi şəkildə gəzişirlər. Beləliklə bu şüursuz varlıqların gətirdiyi yeganə təhdid öz infeksiyalarını yayıb, sürülərini böyütməkdir.

Sorğulamaq lazımdır ki, sosial şəbəkələrdə öz səslərini kifayət qədər yayan bu kütlələr, hansı pozulmuş söz azadlığından danışsınlar? Belə ki, ən sırası adamın da diqqət mərkəzinə düşə biləcəyi sosial media qala-qala, onlar ötən əsrlərin ənənəsindən çıxmayaraq meydanlara axışırlar. Deməli müxalifətin məqsədi səsini yaymaq yox, çaxnaşmalar yaratmaqdır. Bu çaxnaşmalar isə böyük ehtimalla onları maliyyələşdirən xarici qüvvələrin məqsədidir. Deyə bilərəm ki, onlar bütün növ zərərvericilərə dəstək olurlar. Terror təşkilatlarından tutmuş müxalif partiyalara kimi. Digər tərəfdən isə hansısa partiya zərərverici həddə çatdıqdan sonra öz varlığını dayandırmayaraq yerinə xarici, mənəfcil kapital axırsa öz adını xainlər sırasına yazdırır.

Kreml Ermənistanın iddialarını rədd etdi!

Ermənistan sərhədlərinə Rusiya sülhməramlıları deyil, rus sərhədçiləri yerləşdiriləcək Kreml Ermənistanın baş nazir vəzifəsini müvəqqəti icra edən Nikol Paşinyanla Rusiya Federasiyasının prezidenti Vladimir Putin arasındakı görüşü ərəfəsində rəsmi sülhməramlıların Ermənistan-Azərbaycan sərhədlərinə yerləşdiriləcəkləri barədə erməni tərəfinin irəli sürdüyü iddiaları rədd edib.

“Yox, bu məlumat özündə heç bir həqiqəti əks etdirmir”, Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov jurnalistlərlə söhbəti əsnasında ona mövzu ilə bağlı verilmiş sualı cavablandırarkən deyib.

Qeyd edək ki, daha əvvəl Ermənistanın “Jovohurd” qəzetinin yazdığına görə, Nikol Paşinyan Vladimir Putinlə görüşündə bir sıra məsələlərlə yanaşı rusiya sülhməramlılarının Ermənistanın sərhədləri boyunca yerləşdiriləcəyi barədə danışıqlar aparacağını da yazmışdı.

Lakin bu arada, TASS yazır ki, Ermənistan və Rusiya rusiyalı sərhədçilərin Sünik (Zəngəzur) vilayətində yerləşdirilmələri ətrafında müzakirələr aparırlar. Bunu Armavirdə “Rusiya mərkəzi”nin açılışı zamanı Rusiyanın Ermənistan-

dakı səfiri Sergey Kopirkin də beyan etmişdi. “Sünik vilayətinin Ermənistan-Azərbaycan sərhədləri məntəqələrində vəziyyətin sakit və sabit olması məqsədi ilə RF sərhədçilərinin postları qurulub. Bəli, belə bir yerləşimin genişləndirilməsi haqqında müzakirələr də aparılmaqdadır. Mən hesab edirəm ki, hər şey Ermənistanın təhlükəsizlik maraqlarını, üçtərəfli formatda əldə edilmiş razılaşmaların realizəsini müəyyən edəcək.

Rövşən RƏSULOVA

Deyir, oğrunun və satqının vətəni olmur. Belə oğru və satqınlar ölkənin, xalqın, dövlətin tərənnümçüsü ola bilmirlər. Bir sıra hallarda bəzi soydaşlarımız xarici dairələrin təsiri altına düşür, təmsil olunduqları cəmiyyətlərdə Azərbaycan əleyhinə kampaniya aparır, ölkəmizin beynəlxalq nüfuzuna xələl gətirməyə çalışırlar.

Tural Sadıqlı, Orduxan Teymurxan, Məhəmməd Mirzəli, Arif Məmmədov, Emin Milli, Qurban Məmmədov, Sevinc Osmanqızı və bu kimlə müxtəlif bəhanələrlə Azərbaycanı tərk edib Avropaya sığınan, sonradan özlərini "demokrat", "hüquq müdafiəçisi", "blogger", "siyasi mühacir" adlandıran bu antimillilər ermənipərəst dairələrin, eləcə də erməni diaspor təşkilatlarının təsiri altında olan beynəlxalq təşkilatların sifarişilə əllərinə keçən hər fürsətdə ölkəmizə çamur atmağa çalışırlar. Onlar xüsusən sosial şəbəkələr üzərindən Azərbaycan üzərinə "səlib yürüşünə" çıxır, dezinformasiyaları həqiqət kimi ictimai rəyə sırımağa cəhd edirlər. Əli Kərimli, Sevinc Osmanqızı, Arif Məmmədov, Vidadi İsgəndəri və digər bu kimiləri son günlər sosial şəbəkələrdə ermənilərin tapşırığı ilə çıxışlar etməyə başlayaraq xaricdə azərbaycanlıların Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin əleyhinə olan aksiyalarını xuliqanlıq, quldurluq, vətənsüvənlik kimi qələmə verirlər. Bu şəxslər azərbaycanlıların vətənpərvərlik aksiyasını ləkələməyə, onun mahiyyətini təhrif etməyə çalışırlar. Nəticədə ermənilərin mövqeyinə xidmət göstərən, onların cinayətkar əməllərinə barəət qazandırmaya cəhd edilir.

Azərbaycan xalqı bir daha

xarici ölkələrə sığınmış dövlətimizə və millətimizə qarşı mübarizə aparan bu ünsürlərin əsl riyakar, xain mahiyyətini görür.

Xaricdəki antimillilər şəkənin vətən xaini olan bu satqın və oğrular hər zaman olduğu kimi, bu dəfə də Ermənistan lobbisinə xidmət etməklə bir daha erməni yalaqlı olduqlarını bir daha göstərirlər. Xüsusilə də, atasının qatili olan erməniləri özünə "doğma" sayan Sevinc Osmanqızı öz iyrenc və çirkin çağırışlar etməklə bir daha əxlaqsızlığını nümayiş etdirir.

Sevinc Osmanqızının çürük məntiqi

Bu məntiqə görə eyni işi ABŞ görəndə yaxşı olur, Azərbaycan görəndə pis. Bəli, bu əxlaqsız Sevinc Osmanqızının düşüncəsi, çürük məntiqidir. Azərbaycanın tanınmış şairi Əhməd Cavadın təbircə desək, xalqımızın haqq bağıraran səsi olmalı, milli-dövlətçiliyimizin tərənnümçüsü və keşikçisi olmalıdır.

Təəssüflər olsun ki, Azərbaycanlı xaricdə yaşayan heç də bütün soydaşlarımız ölkəmizin, xalqımızın, dövlətimizin tərənnümçüsü ola bilmirlər. ABŞ-da məskunlaşan Sevinc Osmanqızı o Sevinc Osmanqızıdır ki, atası jurnalist, yazıçı və

Antimillilərin şəkəkənin iç üzünü - Sevinc Osmanqızı

publist Osman Mirzəyev 20 noyabr 1991-ci ildə Xocavənd rayonu yaxınlığında ermənilər tərəfindən vurulan Mi-8 vertolyotunda şəhid olan 22 nəfərdən biridir. Yəni, rəhmətlik O.Mirzəyev məhz Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin, erməni separatizminin qurbanı olub. Normal məntiqə atası ermənilər tərəfindən şəhid edilən istənilən azərbaycanlıda düşməni nifrət olmalı, bu qisasın alınması hissi ilə yaşamalıdır.

Amma S.Osmanqızı fərqli düşüncəyə, Azərbaycanın 20 faiz ərazisini işğal edən, 1 milyondan artıq azərbaycanlıyı qaçqın və məcburi köçkünə çevirən, xalqımıza Xocalı, Qarabənd, Qaradağlı və sair bu kimi faciələri yaşadan Ermənistanı nifrət bəsləyir, hətta atasının qatillərini ermənilər olmadığı barədə fikirlər də səsləndirir. Bu azmış kimi o, Ermənistanı mədhd etməkdən, işğalçı ölkədə baş verənləri Azərbaycana və azərbaycanlılara nümunə gətirməkdən də çəkinmir. Atasını ermənilər tərəfindən şəhid edilən S.Osmanqızı 24 aprel 2018-ci il tarixində paylaşdığı statusda isə izleyicilərinə erməni jurnalist Emil Sanamyanla müsahibəsini təqdim edib. Erməni jurnalistin - "Ermənistanında heç kəsin Azərbaycanla müharibə aparıb, ölmək istəyi yoxdur", - fikrini önə çıxaran S.Osmanqızı bütün dünyaya dolayısı ilə mesaj verib ki, işğalçı Ermənistan deyil, təcavüzə, işğala, soyqırımına məruz qalan Azərbaycan regionunda müharibə tərəfdarıdır. Özü də S.Osmanqızı bunu ermənilərin uydurma "soyqırımı günü"ndə edir, bir növ düşmənlərimizə mənəvi dəstək olur.

Sual yaranır: S.Osmanqızı gün ərzində paylaşdığı 5-10 status və ya paylaşımından heç olmasa birini Dağlıq Qarabağ probleminə, Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə həsr etsə, dünya dağılarmı? Onun səhifəsində Xocalı soyqırımına, bu faciənin əsas günahkarlarından sayılan Serj Sarkisyan və qeyrilərinin işfəsinə, tənqidinə yönəlmiş statuslar yoxdur. S.Osmanqızının vətənpərvərlik hissindən məhrum olması ilə yanaşı, onun bəzi hadisələrə qeyri-peşəkar, lağ-lağı ilə yanaşması da diqqət çəkir.

Ancaq bu yerdə Prezidentimiz İlham Əliyevin dediyi fikirləri bir daha damarlarında erməni qanı axan satqın, na-

xələf və nankor Sevinc Osmanqızıya xatırlatmaq istədim. Dövlət başçımız sənəin kətiblik etdiyən Əli Kərimlinin etdiyi tənqibə bağlı demişdir: "Heç nəyə baxmayacağıq, kim nə dedi, hansı şura, hansı Avropa Şurası... Bu çirkin ünsürlər indi burada vəziyyəti gərginləşdirmək istəyir. Bütün aidiyyəti qurumlara deyirəm. Əgər dənənki hadisələrdə onların əli varsa, bizim qətiyyətimizi görəcəklər. Onlar ermənilərdən də pisdir. Erməni açıq düşməndir. Oturub orada, bunlara görə torpaqlarımızı işğal edib. Bu Xalq Cəbhəsinin fərarilərinə görə bu gün o torpaqlardadır. Amma bu, oturub bizim içimizdə. Xaricdən pul alır, təlimat alır, mühihi zəhərləyir, bizim təmiz havamızı üfunət iyi ilə çirkləndirir və belə məqamlarda dövlətin yanında yox, düşmənin yanındadır. Mən demişəm, hüquq-mühafizə orqanları onları bu günlər ərzində sosial şəbəkələrdə çıxışlarını tənqib etsinlər. Əgər orada cinayət tərkibi varsa, onların hamısı cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməlidir".

Sevinc Osmanqızı, sənəin Zori Balayandan nə fərqi var?

Göründüyü kimi, Sevinc Osmanqızı, sənəin Zori Balayandan nə fərqi var?! Azərbaycanlılar sizin dediyiniz kimi hücumçu, təcavüzkar, üsyancı olsaydı, Ermənistan Xocalı soyqırımı kimi bir faciə törətdilər? Gör sən nə qədər qadın-lıq hissiyatını, əxlaqını itirmisən ki, azərbaycanlıları vəhşi, üsyankar adlandırsan?! Bütün bunlar bir yana, belə çıxır ki, sən Sevinc Osmanqızı atan Osman Mirzəyevin ermənilərin əli ilə şəhid olmasını da unutmasan. Unutmasan, ataya, Vətənə, xalqa, dövlətə dəyər vermək hissiyatın yoxdur! Bu hissiyat ancaq faşist, təcavüz ermənilərdə var. Ancaq Sevinc Osmanqızı bilməlisən ki, Azərbaycan xalqını, dövlətini təhqir edənlər cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmalıdır.

Çünki düşmən çətinin altına sığınmış öz xalqına, dövlətinə qarşı yalan və iftira atanların bir adı var - xəyanətkar. Azərbaycan xalqı isə xalqa, dövlətə xəyanət edənləri heç zaman bağışlamır!

Rəfiqə HÜSEYNOVA

Elçin Bayramlı

Avtoterrorun 5 səbəbi

2020-ci ildə avtoqəzalarda zərərçəkənlərin sayı 2106 nəfər olub. Onlardan 696-sı həlak olub, 1410-u isə yaralanıb. Bütün yol-nəqliyyat hadisələrinin 41,8 faizi nəqliyyat vasitələrinin və piyadaların, 35,4 faizi bir neçə nəqliyyat vasitəsinin, 22,8 faizi bir nəqliyyat vasitəsinin iştirakı ilə baş verib.

Bir sözlə, yollarda sanki elan olunmamış vətəndaş müharibəsi gedir. Bu, əsl müharibədir- maşınların öz arasında və piyadalarla müharibəsi. Bu müharibədə indiyədək ermənilərlə apardığımız müharibədən daha çox qurban vermişik. Və bu müharibə dayanmır. Vətəndaşlarımızın cəsədləri hər gün küçə və yollara səpələnir. Minlərlə insan məsuliyyətsiz sürücülərin ucbatından həyatını itirir, şikəst olur, ailələr bədbəxtliyə düşür.

Bəs səbəblər nədəndir? Dövlət Yol Polisi rəsmiləri bunun səbəbini avtomobillərin sayının artması kimi gülməli səbəblərlə izah etməyə çalışsa da, fikrimizcə, burada tamam başqa səbəblər var.

İlk və ən əsas səbəb rüşvət müqabilində sürücülük vəsiqəsinin verilməsidir. Yəni, istənilən pulu olan adam minimum 1000 manat rüşvət verməklə "prava" alıb yollarda maşınla at oynada bilir. Müşahidələrdən görünür ki, ölkəmizdəki sürücülərin azı 90 faizi vəsiqəni bu yolla alıb və onlar təzədən imtahan versə, heç cür keçə bilməzlər.

İkinci səbəb bir çox yol polislərinin "qarşılıqlı hörmət" prinsipi ilə işləməsidir. Sərxoş halda avtomobil idarə edən sürücüdən, ya da avtoşlardan "5-10 manat" alıb yola davam işarəsi vermək qarşısında dəqiqlərdə daha bir neçə nəfərin cəsədlərinin yola səpələnməsinə bilərəkdən şərait yaratmaqdir. Bəzi sürücülər isə yuxarı yerlərdəndir, məsələn vəzifəli şəxsin qohumudur, onu saxlayan polis qorxusundan o saat "buyurun, yola davam edin, bağışlayın, bilməmişik ki, "Həsən ağa"nın qohumusunuz" deməyə məcbur olur.

Üçüncü səbəb piyadalarla bağlıdır. Əksər piyadaların hərəkəti xaotik və məsuliyyətsizcəsinədir. Bəzən avtobanlarda özlərini yolun ortasına atır, bəzən yeraltı piyada keçidlərinin düz üstündə sürətli yola çıxır. Məhz bu səbəbdən, piyada vurulması ilə nəticələnən qəzaların yarıya yaxını piyadaların günahı ucbatından baş verir.

Dördüncü səbəb, bir çox köhnə və xarab avtomobillərin rüşvət müqabilində texniki baxışdan keçməsi ilə bağlıdır. Belə istismara yararsız, təhlükəli maşınlar gah əylə mexanizminin, gah da digər mexanizmlərin ani xarab olması nəticəsində qəza törədir.

Bəşinci səbəb yol infrastrukturunun, yol nişanlamalarının qaydasında olmamasıdır. Xüsusən də, təmir işi aparılan yollarda nişanlamaların düzgün qoyulmaması gecə vaxtlarında maşınların qazılmış çalalara düşməsi, işqandırılmayan yollarda qəzaya düşməsi ilə nəticələnir.

Cavabdeh təşkilatların "tədbir görürük" deməsinə rəğmənlər yol terrorunun qurbanları artır. Aidiyyəti təşkilatın cavabı standartdır- "tərəfimizdən müvafiq tədbirlər görülür". Görülürsə, soruşmaq ayıb olmasın, bəs hansı nəticəsi?

Düzdür, Cinayət Məcəlləsinə, İnzibati Xətalar Məcəlləsinə və "Yol hərəkəti haqqında" qanuna edilən dəyişikliklərlə cəzalar sərtləşdirilib, cərimələr artıb, amma bu praktikada öz bəhrəsini hələ ki verə bilməyib.

Problemin nəticələri ilə yox, səbəblərinin aradan qaldırılması ilə uğraşmaq lazımdır. Hər yere kamera qoyub maşınların insanları necə tikə-parça etməsini televiziya və internetdən əhaliyə izlətməkdənsə, yuxarıda qeyd etdiyim halların aradan qaldırılmasına çalışılsa yaxşı olar.

HƏYƏCAN TƏBİLİ: GMO peyvənd olunmuş mal adı altında bazara irəliləyir!

"Genetik modifikasiya olunmuş məhsullar yer kürəsini zəbt etməkdədir. Çox yaxşı haldır ki, Azərbaycanda bu sahədə qanunvericilik yaxşıdır". Bu sözləri SIA-ya açıqlamasında Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov deyib.

Onun sözlərinə görə, on il bundan öncə ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı haqqında qanun qəbul edilmişdir: "Həmin qanunda göstərilir ki, tərkibində GMO olan məhsul ekoloji, təmiz mal hesab olunmur. Bu çox əhəmiyyətli məsələdir. GMO-nun məhdudlaşdırılması ilə bağlı ölkə Prezidentinin bir neçə fərmanı var. Lakin doğma Azərbaycanımızın ətraf mühitini qorumaq üçün cənab Prezidentin bu qədar əhəmiyyətli fərmanları olduğu halda təəssüflər olsun ki, ölkədə GMO-nun lobbiciliyini aparan insanlar da var. Birənənəli şəkildə GMO tərkibli məhsullar zərərli və təhlükəlidir. GMO Azərbaycana bir çox ölkədən əsasən Türkiyədən gətirilir. GMO mallar özünün görkəmi ilə, bazar xüsusiyyətləri ilə istehlakçıları cəlb edirlər. Çünki GMO yaradıcıları həmin məhsullara elə xüsusiyyətlər verirlər ki, həmin məhsullar gec xarab olur, diqqət cəlbədən, görünüşü yaxşı olur. Bir sözlə GMO-nu hazırlayanlar bazarı nəzərdə tuturlar, insanları yox".

Eyyub Hüseynov həmçinin qeyd edib ki, GMO-nu insan orqanizmində həll etmək üçün heç bir hormon yoxdur: "Həmin məhsullar insan orqanizmində həll olunmur. Həmin qidalılar insan orqanizminə yapışaraq, oradan qidalanırlar. Bu da mədə xərçənginin geniş yayılmasına səbəb olur. GMO insan orqanizminə zərər verməklə yanaşı flora və faunaya da ciddi zərər verir. GMO ilə mübarizə aparmaq məsələsi o qədər asan məsələ deyil. Çünki GMO özünü bürüzə vermir. Hibridləşdirilmiş, peyvənd olunmuş mal adı altında bazara irəliləyir. Güman edirəm ki, Azərbaycanda çox yüksək səviyyədə yetişdirilən qarğıdalılar GMO-dur. Bunlarla mübarizə aparmaq dövlət orqanlarının, gömrük komitəsinin işidir".

Arzu Qurbanzadə

Ötən şənbə günü Azərbaycan 9 noyabr tarixli üçtərəfli bəyanatın imzalanmasından sonra Hadrut qəsəbəsi ərazisində keçən ilin noyabr-dekabr aylarında tutulmuş 15 erməni hərbiçisini təhvil verdi. Buna cavab olaraq, erməni tərəfi Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş Füzuli və Zangilan rayonlarının minalanmış ərazilərin xəritələrini Bakıya təqdim etdi. Mübadilə Rusiyanın vasitəçilik səyləri sayəsində mümkün oldu. Proses Azərbaycanda müvəqqəti yerləşdirilmiş Rusiya sülhməramlı kontingentinin komandiri general-leytenant Rüstəm Muradovun şəxsi vasitəçiliyi ilə baş verdi.

Xatırladaq ki, Bakı ilə İrəvan arasında ilk mübadilə iyunun 12-də baş tutub. Bundan sonra Azərbaycan da sülh razılaşmasından sonra tutulmuş 15 erməni hərbiçisini Ağdam rayonunun minalanmış ərazilərinin xəritələri müqabilində Ermənistanla təhvil verdi.

Minalanmış ərazilərin xəritələrinin alınması və həbs olunmuş hərbiçilərin azad olunması Bakı və İrəvan üçün müntəzəm olaraq qaldırıldıqları ən aktual problem olaraq qalır.

Azərbaycan və Ermənistan tərəfli vasitəçiliyə görə Rusiya tərəfinə təşəkkür etdilər. Bu cür müsbət hadisələrin fonunda İrəvanın Azərbaycan-Ermənistan sərhədində baş verən hadisəyə müdaxilə etməməsi üçün KTMT-yə hücumları daha təəccüblü görünürdü. Siyasi analitiklər "Moskva-Bakı" portalına yaranmış vəziyyəti şərh ediblər. Həmin şərhləri təqdim edirik.

İqor Korotçenko, Milli Müdafiə jurnalının baş redaktoru:

-Azərbaycanla Ermənistan arasındakı növbəti mübadilə, ilk növbədə, sağlam düşüncənin qələbəsidir. Barışıq doğru irəliləmək hər kəsə fayda gətirir. Ermənistanın nəhayət sivil davranış əlamətləri göstərməsi vacibdir. Rusiya bu hadisəni alqışlayır və bu cür tədbirlərin davam edəcəyinə ümid edir.

Aydın məsələdir ki, bu, Ermənistan tərəfindən məcburi bir addım idi, bunu aydın şəkildə başa düşmək lazımdır. Keçən il 9 no-

İqor Korotçenko: KTMT-yə hüzmək erməni hakimiyyətinin öz zərərinədir

yabr tarixində üçtərəfli razılaşma imzalandıqdan sonra diversant kimi ələ keçmiş erməni hərbiçilərinin Azərbaycan ərazisində saxlanması, erməni ictimai rəyinin Nikol Paşinyan hakimiyyətindən onların geri alınmasını tələb etməsi fonunda, bu mübadilə baş verdi. Əminəm ki, rəsmi İrəvanın belə çətin vəziyyəti olmasaydı minalanmış ərazilərin xəritələrinin verilməsindən söhbət gedə bilməzdi.

Düşünürəm ki, erməni generalı Paşinyanı Azərbaycanla görüşə getməyin lazım olmadığına inanırdı, amma bu məsələni siyasi bazarlıq predmetinə çevirməyə dəyər. Əvvəldən, 2-ci Qarabağ müharibəsi bitdikdən sonra, Ermənistan özünü bu sualı eşitməmiş

kimi göstərərək "Minalanmış ərazilərin xəritələri yoxdur" adlı oyun oynadı. Ona görə də indi mübadilənin Rusiya və Azərbaycan üçün qeyd-şərtsiz siyasi və diplomatik qələbə olduğunu deyə bilərik. Çünki bölgədəki vəziyyətin ən qısa müddətdə sabitləşməsinə

nürəm. Ermənistanın Dağlıq Qarabağa ərazi iddiaları hələ də qalmaqdadır. Bəli, bəlkə də Ermənistan Zəngəzur nəqliyyat dəhlizi layihəsinin icrasına gedəcəkdir. Ancaq xarici siyasət elitası və Paşinyanın özü, fikrimcə, indi Azərbaycana ərazi iddialarından imtina et-

"Bu, Rusiya və Azərbaycanın Ermənistan üzərində siyasi qələbəsidir"

Rus ekspertlərin rəyləri

əsasən Azərbaycan və Rusiya maraqlıdır, Ermənistan deyil.

Dünyadakı hər kəsin gördüyü kimi tənqidatçıların qaytarılmasının Azərbaycan üçün böyük bir PR uğuru olduğuna inanıram. Bütün dünya xoşbəxt, doyunca bəslənmiş, sağlam erməni məhbusları sanki əsirlikdə deyil, kurortda qaldıqlarını gördü. O qədər gözəl görünürdülər ki, sosial şəbəkələrin erməni seqmentində onların indi Azərbaycanın xüsusi xidmətlərinə işləyəcəyi şübhəsi ilə yoxlanılması təklif edildi. Əsirliyin bir kurort olmadığı aydındır. Ancaq erməni hərbiçilərinin əsirlikdən necə və nə ilə qayıtdıqları faktından qaçmaq olmaz.

Bildiyimiz kimi, Ermənistanla hələ bir hökumət qurulmayıb. Ancaq ümid edirik ki, formalaşdıqdan sonra Ermənistan tərəfinin Dağlıq Qarabağ nizamlaşmasına dair üçtərəfli bəyanatın həyata keçirilməsindəki bütün proseslər daha sürətli gedəcəkdir. Etiraf edilməlidir ki, Paşinyan bonusunu birjadan aldı. Məhbusları geri qaytardığını göstərdi. Və bu onun siyasi mövqeyini gücləndirmək üçün işləyir.

Bir müddət əvvəl Nikol Paşinyanın sentyabr ayında Rusiyanın vasitəçiliyi ilə Azərbaycanla sərhəd delimitasiyası və demarkasiyası ilə əlaqəli yeni bir müqavilə imzalaya biləcəyi və Ermənistanın Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünü az qala tanıdığı barədə məlumatlar ortaya çıxdı. Əlbəttə ki, belə olacağına inanmaq istərdim. Ancaq təəssüf ki, bu anda bunun mümkün olmadığını düşü-

məyə hazır deyil. Bəli, Paşinyan sülhün tərəfdarıdır, ancaq siyasi baxımdan bu gün Azərbaycanla sülh müqaviləsi imzalaya bilməyəcək, çünki bu, rəqiblərinin, xüsusən də Robert Köçəryan qrupunun siyasi mövqelərini gücləndirəcəkdir. Revanşist düşüncələri erməni generallarının bir hissəsində qalır. Belə çıxır ki, Paşinyan daxili siyasi vəziyyətin girovuna çevrilir.

Erməni cəmiyyəti Azərbaycanla sülhün maddi rifah və inkişaf qazandırdığını praktik nümunələrlə dərk etdikdə, Moskva, Bakı və İrəvanın üçtərəfli bəyannaməsinə əsasən bölgədə nəqliyyat kommunikasiyaları blokdan çıxarıldığı zaman Azərbaycanla Ermənistan arasında bir sülh müqaviləsi imzalanırsa, Ermənistan iqtisadiyyatına sərmayə qoyulduqda, rəsmi diplomatik təmaslar başlandıqda, Azərbaycan və Türkiyə paytaxtlarında səfirliklər açıldıqda, erməni cəmiyyətində nifrət dərəcəsi azaldıqda, bəlkə də sülh razılaşması mümkündür.

Bəli, bir daha erməni rəsmilərindən KTMT-yə qarşı tənqid eşitdik. İnanıram ki, rəsmi İrəvanın bu halda sadəcə susması daha ağıllı və siyasi cəhətdən doğru olar. KTMT-yə hüzmək sizin öz zərərinizdir. Bədbəxtdirlər. Ancaq KTMT nizamnaməsinə görə sərhəd hadisəsi təşkilatın hərbi müdaxiləsi üçün bir amil deyil. May ayında çıxışlarımda dəfələrlə demişəm ki, KTMT-yə müraciət Ermənistanla heç bir praktik nəticə verməyəcək. Məncə, bu, əslində heç bir sərhəd hadisəsi deyil, yerdeki Azərbaycan və Ermənistan əsgərləri ara-

sındakı söhbətlərdir. İrəvan KTMT-ni tənqid etməklə siyasi bir səhv edir.

Bəli, Paşinyan özü vaxtaşırı delimitasiya, demarkasiyanın vacib olduğunu etiraf edir. Eyni zamanda başa düşürük ki, bu gün Yerevandan tam mənalı siyasət gözləmək çətinidir.

Sergey Markov, Siyasi Araşdırmalar İnstitutunun direktoru:

-Azərbaycanla Ermənistan arasında mübadilə Rusiyanın vasitəçisi kimi bir başqa uğuru adlandırılmalıdır.

Sergey Markov: Əminəm ki, Ermənistanın sülh müqaviləsini imzalayacaq

lər. Moskva yenidən diplomatik nəzakət göstərməyi bacardı, vasitəçilik vəzifələrini həll etməkdə bacarıq nümayiş etdirdi. Rusiya diplomatları bunu necə edəcəyini bilirlər. Üstəlik, Azərbaycan və erməni xalqları Rusiya üçün yaxın və dostdurlar.

Mübadilə məsələsindən məsul olan rus diplomatlarla danışıqlar oldum. Və deyərəm ki, onların yüksək səviyyədə nikbinliyi var, Azərbaycanla Ermənistan arasındakı ən çətin məsələlərin hamısı həll ediləcəkdir. Bəli, hər kəs başa düşür ki, danışıqlar prosesi tələb olunur, bütün tərəflərin maraqları nəzərə alınmalıdır və bəzən insan tədricən aşağı düşməli olur. Ancaq aşılmaz əngəllər yoxdur. Rusiyanın bu çətin işi mükəmməl şəkildə yerinə yetirmək üçün təcrübəsi, istəyi, biliyi, iradəsi var. Hər halda, Moskva bu işi görəcək - sakit, diqqətlə, addım-addım, bütün bu mə-

sələlər həll olunacaq.

Baş verən mübadilə hər kəs üçün faydalıdır. Təkcə indi həm hərbi personal, həm də mülki şəxslərin çoxunun həyatını xilas edəcək Azərbaycana deyil, həm də Ermənistanla. Nikol Paşinyanın üçün belə bir mübadilə də uğurdur. Axı xalqın tələbini yerinə yetirir. Əlbəttə, o, Azərbaycandan qayıdan erməni hərbiçilərlə görüşməli, valideynlərinin simpatiyasını qazanmalı idi. Mübadilə seçkiqabağı dövrdə baş versəydi, Paşinyanın reytingini xeyli artırardı. Daha çox kart-blanş alardı, seçicilərin sayı daha da artardı.

Fikrimcə, çox güman ki, Nikol Paşinyan həqiqətən Azərbaycanla son vaxtlar haqqında danışılan yeni bir müqavilə imzalayacaq. Düşünürəm ki, bu, tamamilə Paşinyanın ürəyindən olardı. Axı əvvəlcə hakimiyyətə gələn kimi çoxları onun rəhbərliyi altında Azərbaycanla müqavilə imzalanması ehtimalı yüksək olduğunu söylədi. Bəli, bu, müharibə yolu ilə baş verdi, amma oldu. İnanıram ki, yeni bir razılaşma olacaq - Paşinyan sərhəd delimitasiyası və demarkasiyası ilə bağlı belə bir razılaşma imzalayacaq. Sentyabr-oktyabr aylarında olacağına əmin deyiləm, çünki postso-

vet dövlətləri arasındakı sərhədlərin delimitasiyası, demarkasiyası bu işin çox vaxt apardığını göstərir, çünki bu məsələdə adətən çox kiçik mürəkkəb düynələr var.

KTMT-nin Ermənistandan gələn tənqidlərinin növbəti hissəsinə gəldikdə, görünür Yerevanda onlar hesab edirlər ki, onlar tərəfindən nə qədər çox şikayət və narazılıq yaranarsa, bir o qədər əyləncəli olacaqlar. Bir tərəfdən, Ermənistan bu şikayətləri ilə getdikcə daha qeyri-ciddi qəbul edilir, digər tərəfdən, şıltaqlıqlarını sakitləşdirmək və bir müttəfiqi incitməmək üçün görüşə bilərlər. Eyni zamanda, Ermənistan xatırlamalısınız ki, Moskva Ermənistan və Azərbaycan sərhədindəki bütün mübahisəli məsələlərin yalnız demarkasiya, delimitasiya yolu ilə həll oluna biləcəyini dəfələrlə vurğulamışdır. KTMT də bunu başa düşür.

Tərcümə: Elçin Bayramlı

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

8 iyul

SƏS

Son səhifə

Yayda insanlar niyə ağ və qara rənglərə üstünlük verirlər?

“Dəb dünyasından danışırıqsa, işgüzar etiket qaydalarında rənglərdən istifadə qaydaları belədir. İki rəngə üstünlük verilir. Üçüncü rəng varsa, gözə çarpmayacaq kiçik yer tutacaq. Rənglərin tündünə üstünlük vermək yüksək idarəçi psixologiyasıdır”. Bu sözləri SIA-ya açıqlamasında Etika Akademiyasının rəhbəri Günel İbrahim deyib.

Onun sözlərinə görə, məsələn, mavi və tünd göy, qışqıran qırmızı, tünd zoğal rəngi yüksək idarəçilik psixologiyasına aiddir: “Ümumi işə əməkdaşlar öz əhval-ruhiyyəsinə uyğun rənglər seçə bilərlər. Yalnız yayda iş dünyasında çox rəngarəngli, çiçəkli, iri yazılı, boyunbağlı, dəmirlə istifadə etməkdən çəkinmək lazımdır”.

Günel İbrahim sözlərinə belə davam edib: “Saat 18:00-dən sonra, yeni şəxsi həyatınızda tərzinizə, dəbli dizaynerlərin məsləhəti ilə mükəmməl görünü bilirsiniz. Bir də rənglərin şüuraltına təsiri var. Məsələn açıq mavi ürək sıxıntısını götürür, qəhvəyi, torpaq tonları əsəbləri rahatladır, yaşıl rəng idrak rəngidir, beyni aktivləşdirir. Qara rəng sirli lider psixologiyasıdır. Ağ işə güzəşt və əvəzsizlikdir. Düşüncümürəm ki, iş dünyasında ağ qara yayda yorur”.

Ayşən Vəli

UEFA açıqladı: Avro-2020-nin ən yaxşı 10 futbolçusu!

UEFA hazırda davam edən Avropa çempionatının ən yaxşı futbolçularının reytingini açıqlayıb. Qol.az xəbər verir ki, siyahı tərtib edilərkən oyunçuların meydana müxtəlif hərəkətləri nəzərə alınıb. Siyahıya Portuqaliya millisinin hücumçusu Kriştiano Ronaldo başlıq edir. Patrik Şik (Çexiya) 2-ci, Yoahim Mehle (Danimarka) 3-cü pillədə qərarlaşıb.

UEFA-nın statistikasına görə, Avro-2020-nin ən yaxşı 10 oyunçusu

1. Kriştiano Ronaldo (Portuqaliya)
2. Patrik Şik (Çexiya)
3. Yoahim Mehle (Danimarka)
4. Marko Verratti (İtaliya)

5. Andrey Yarmolenko (Ukrayna)
6. Robin Qozens (Almaniya)
7. Stiven Suber (İsveçrə)
8. Nikolay Matvienko (Ukrayna)
9. Rahim Sterlinq (İngiltərə)
10. Cerdan Şakiri (İsveçrə)

Kişilərin lazərə marağ göstərməsinin səbəbi nədir?

Kişilərin lazer epilyasiyası ilə bağlı elanlar internetdə hər keçən gün daha da artır. Bura müraciət edənlərə qaşarası, göz altı, çiyinlərin, qolların təmizlənməsi xidməti göstərilir. İndi artıq kişilər də bütün bədən üçün lazeroloqlara müraciət edirlər. Bir çoxları bunu təmizlik, səliqə ilə əlaqələndirir. Məsələ ilə bağlı həkim kosmetoloq Aysu Əhmədli münasibət bildirib.

Onun sözlərinə görə, lazer epilyasiyası anadan gəlmə, həm də sonradan qazanılmış tüklərin, yaxud hər hansı hormonal pozğunluğun nəticəsində meydana çıxan tüklənmənin qarşısını almaqdır: “Hazırda epilyasiyanın aleksandrit, diodlu lazer növləri mövcuddur. Diodlu lazer həm sarı, həm də qara tükləri aradan qaldırır. Lakin alek-

sandrit lazer əsasən cod tükləri yox edir. Epilyasiya müddəti bölgənin genişliyinə və tüklərin sayına görə fərqlənir. Prosedurların sayı isə fərqlidir. Yəni, bədən hissəsindən, yaşdan və hormonal səbəblərdən aslıdır”.

“Hamilə qadınların epilyasiyadan 5 aydan sonra istifadə etməsi məsləhət görülür: “Bu da həkim məsləhətindən sonra olar. Ümumi göstəricilərə nəzər salsaq, kişi və qadınlarda bədən hər bir nahiyəsində la-

zer epilyasiyası tətbiq etmək olar”.

Həkim sözlərinə belə davam edib: “Lazer epilyasiya vasitəsilə tükləri aradan qaldırıqdan 1-2 gün sonra dərinin müalicə olunan sahəsi gün yanığı kimi görünə bilər. Lakin, nəmləndirici krem vasitəsilə dəriyi sakitləşdirmək mümkündür. İlin bütün fəsilərində, xüsusilə də yayda spf kremlər vasitəsilə gündən qorunmaq lazımdır. Əgər sağlam və davamlı nəticələr əldə etmək istəyiriksə, lazer epilyasiyasını həkim və ya mütəxəssis nəzarəti ilə tətbiq etdirin”.

2 gənc boğularaq öldü

Xaçmazda boğularaq ölən 2 gənc

Xaçmaz rayonunun Muxtadır kəndi ərazisində dənizdə qeyri-çimərlik ərazidə üzmək istəyən 2 nəfər boğularaq ölüb. SIA-nın verdiyi məlumata görə, sözügedən şəxslərin Quba rayonu Aşağı Atuc kənd sakinləri, Naib Nadir oğlu Talibov və Nemət Sarvan oğlu Hüseynov olduqları müəyyənləşdirilib. Onların meyitləri ailələrinə təhvil verilib.

Sinem Kobal imicini tamamilə dəyişdirdi

Kenan İmirzalıoğlu ilə Xoşbəxt bir evliliyi olan məşhur aktrisa Sinem Kobal son bir neçə gün tətildə olub. Kobal imicini tamamilə yeniləyib və fərqli görünüb. SIA-nın xarici mətbuatı istinadən verdiyi məlumata görə, instagramın heka-yə hissəsində yeni halını izləyiciləri ilə paylaşan Sinem Kobala çoxsaylı rəylər gəlib.

İllərdir istifadə etdiyi sarı saçlarını radikal bir qərarla qara rəngə boya-yıb. Məşhur aktyorun yeni imici sosial media istifadəçiləri ikiyə böldü. Bəzi sosial media istifadəçiləri məşhur aktrisanın yeni imicini bəyənərək “Sevirəm! Qara rəng sənə rəngindir” şərhini yazıb.

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492

<http://www.ses-news.az>

<http://www.sesqazeti.az>

E-mail: ses@sia.az

Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet “Səs”in komputer mərkəzində yayılır, səhifələnilir.

“Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAc və SIA agentliklərinin
məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600